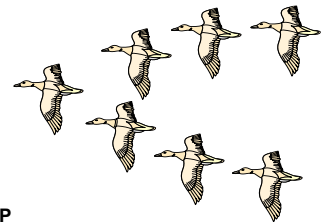

In vogelvlucht

MEDEDELINGENBLAD VAN DE VOGELWERKGROEP VAN HET HOEKSCHEWAARDS LANDSCHAP

Nummer 11, oktober 2004

Ten geleide

Dat wij een uniek blad publiceren, dat wisten we. Dat anderen nu hun blad dezelfde naam hebben gegeven (zie berichten hierna) is jammer, maar daar valt mee te leven. Het unieke van ons blad bestaat uit de enorme hoeveelheid kopij die we iedere keer weer over ons heen krijgen. Geweldig is dat, en uniek! Bij heel veel bladen is dat anders. Daar moet de redactie zeuren om voldoende kopij te krijgen. Zo niet bij ons; ook deze keer weer een grote hoeveelheid lezenswaardigs. Er zijn verslagen van reis- en andere activiteiten, een beschouwing over de ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening, veel vogelgeschiedenissen, en natuurlijk weer de resultaten van de tellingen en het wel en wee van de vogels in de Hoeksche Waard. Alle auteurs dan ook weer hartelijk bedankt.

Het blijkt dat we bij het kopiëren soms tijd te kort komen. De sluitingsdatum voor de volgende uitgaven zal daarom voortaan een maand voor de algemene ledenvergadering zijn. Graag hiermee rekening houden.

Joke Boerlage
Piet Bronder.

VOGELBESCHERMING NEDERLAND LANCEERT OOK EEN 'VOGELVLUCHT'.

'Met de lente in de lucht bieden wij u graag een frisgroen blad aan, net ontsproten uit de koker van Marketing en Voorlichting.' Vogelvlucht is een bijzonder blad, want het loopt twee keer per jaar uit....'. Met deze aanvangszin in een bijsluiter gedateerd 8 april 2003 en volgende eveneens wervende regels kreeg schrijver het afgelopen voorjaar een nieuw tijdschrift van Vogelbescherming Nederland in de bus. Naam: 'Vogelvlucht'. Welnu, die naam had ik meer gehoord en er ging dus een briefje naar Zeist waarin ik de Afdeling Marketing en Voorlichting erop attendeerde dat er al vijf jaar lang in dit land een vogelblad bestond met die naam, uitgegeven door de Vogelwerkgroep Hoeksche Waard. Paula Huigen van die afdeling schrijft in haar reactie van 15 april 2003 onder andere: ' Het spijt ons dat wij de naamkeuze het bestaan van de nieuwsbrief 'In Vogelvlucht' over het hoofd hebben gezien. Waren wij ons daarvan bewust geweest, dan hadden wij uiteraard hierover vooraf even overleg gehad. Het enige wat wij nu nog kunnen doen, is onze intentie uit te spreken dat beide bladen 'gebroederlijk' naast elkaar kunnen bestaan. Hopelijk lees je dit als méér dan gedogen, zeker vanuit de gedachte dat elk blad op zijn eigen wijze probeert bij te dragen aan draagvlakvergroting voor de bescherming van vogels en hun leefgebieden'.

We zullen dus aan de gedachte moeten wennen dat in het vervolg er meer 'Vogelvluchten' zullen zijn in Nederland.

GLO

NOG EEN 'IN VOGELVLUCHT...!'

De naam van het mededelingenblad van onze vogelwerkgroep blijkt populair. Op 1 juli 2004 opende Ivo de Wijs van het populaire radioprogramma 'Vroeg Vogels' in Scherpenzeel een expositie waarop veel kunstenaars hun werk presenteerden. De naam van deze expositie was 'In Vogelvlucht'. Er viel werk te bewonderen van onder andere Marjolein Bastin, Ad Cameron, Jaap Deelder, Walty Dudok van Heel, Erik van Ommen, Ari Stolk en Siegfried Woldhek.

Deze expositie werd speciaal georganiseerd als eerbetoon aan Nico de Haan die op 1 juli 2004 herdacht dat hij zich in 2004 30 jaar inzet voor de bescherming van vogels.

VERROMMELING VAN ONS LANDSCHAP NÙ ALS BELEID....

Met haar Nota Ruimte leverde het kabinet Balkenende zijn bijdrage aan het ruimtelijke beleid in dit land voor de komende kwarteeuw. Dat beleid richt zich op een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Den Haag denkt dat te bereiken door minder regelgeving, door zich uitsluitend te bemoeien met de grote lijnen. Aangewezen zijn zes gebieden die kunnen verstedelijken met -- het verbaast niet -- als grootste Randstad Holland, waartoe ook een deel van de Hoeksche Waard gaat behoren. Voorts met twintig Nationale Landschappen, waarbij dus niet de Hoeksche Waard. Over dit rechtsomkeer straks meer.

Anders dan nu gaat Den Haag het ruimtelijke beleid meer overlaten aan provincies, gemeenten, projectontwikkelaars en woningcorporaties. De Vijfde Nota voor de Ruimtelijke Ordening van oud-bewindsman Pronk gaf hiertoe reeds aanzet, tot verbazing van zijn politieke vrienden en vijanden, want de man stond er bepaald niet om bekend het begrip 'decentralisatie' te omarmen. Een ieder die in dit land zijn ogen ook maar oppervlakkig laat rondgaan, krijgt ingeprent dat de rode lijnen van die Vijfde Nota een farce zijn. Nederland wordt steeds meer een land van fabriekjes, kantoren en loodsen, van Groningen tot Cadzand en van Den Helder tot Vaals, zo constateerde onlangs Rem Koolhaas. Met de Nota Ruimte legaliseert het kabinet dan ook in feite de huidige gang van zaken. Beleid gedictieerd door onmacht, onwil en onbenul? Het zou niet de eerste maal zijn.

Ruimte, met direct daaraan gekoppeld landschap en natuur zijn een kostbaar goed in deze tot de nok met mensen en hun attributen gevulde natie. Daarom valt zonder voorbehoud te stellen dat het beheer over die kostbare ruimte tot de kerntaken behoort van de rijksoverheid. Niet dat alsdan een garantie op tafel ligt voor een onberispelijke bewindvoering over onze ruimte. Want men behoeft in dit land waarlijk niet lang te zoeken naar andere kerntaken waarin Den Haag tekortschiet.

Natuurlijk, er zijn economische activiteiten en de bevolking heeft wooneisen. En alle geld dat regering en onderdanen van dit land veel en graag uitgeven, moet eerst worden verdiend. Maar de Nota Ruimte pretendeert via de ruimtelijke ordening een krachtig economisch beleid te combineren met een aantrekkelijk landschap. Dat is een herculesarbeid, waarbij Den Haag niet om haar sturende rol heen kan. Gaat het rijk die verantwoordelijkheid uit de weg, dan laat ze de open ruimte in dit land over aan lokale overheden die hun eigen agenda hebben, allereerst gericht op eigen belang... kijk maar om u heen. 'De mensen moeten meer vertrouwen hebben in de gemeenten' sprak VROM-minister Sybille Dekker sussend in een van de actualiteitenprogramma's na verschijning van de Nota Ruimte. Welnu, de geschiedenis heeft ingescherpt dat wanneer een excellentie de bevolking via dergelijke frasen in slaap poogt te sussen, het helemaal oppassen is. Zo bezwoer Den Haag onlangs ineens dat 'gasboringen onder de Waddenzee geen schade doen aan het waddenmilieu'. Tien jaar geleden werden op grond van onderzoek die boringen verboden. Nu zijn de lichten op groen gegaan voor gaswinning in de Waddenzee. En om het huidige Haagse denken over natuur te onderstrepen, kwam de gedachte uit de hoge hoed dat met het geld dat het van onder de Waddenzee gehaalde gas gaat opbrengen, 'de natuur van de Waddenzee opgeknapt gaat worden...'. Jawel, u leest het goed: 'opgeknapt gaat worden'. Onder de levensgevaarlijke Haagse kaasstolp leeft kennelijk nog steeds het maakbaarheidsdenken. 'Je moet alleen met je fikken van de Waddenzee afblijven' stelde Adriaan Dijkse terecht als reactie op de Waddenzeplannen van de commissie Meijer.

Hoeksche Waard

'Voor de Hoeksche Waard zal vrijdag 18 juni 2004 als een historische dag de geschiedenis ingaan'. Dit viel te lezen in een van de Hoeksche Waardse huis-aan-huisjes. Degene die dit schreef of verklaarde, had gelijk. Want op die dag werd in Mijnsheerenland het 'Afsprakenkader Hoeksche Waard' getekend, waarmee voor de streek het doek definitief viel. Geen Nationaal Landschap maar een IJsselmondisering van de streek. Op een bij het verhaal in het huis-aan-huisje gevoegde foto zijn een rijtje glunderende, goed in het pak en dito vlees zittende bewindvoerders te zien, bezig met ondertekening van dat 'Afsprakenkader'. Tot 2010 180 hectare bedrijventerrein in de streek, 3000 tot 4000 extra woningen, noodzakelijke infrastructuur en versterking van de groenblauwe kwaliteiten. En veel mooie woorden in de trant van 'goede inpassing in het landschap'. Maar met wat doorvragen naar voor hoe lang dit alles gold, kwam als reactie 'tot 2010/2015' en 'later zien wij wel verder'. Jawel...'later zien wij wel verder'. Dat later is dus over slechts 10 jaar! Want natuurlijk blijft het niet bij de 180 hectare aan de Rotterdamse

haven gerelateerde industrie die er nu in de noordrand van de streek komen. Neem een kaart van het eiland IJsselmonde uit het begin van de vorige eeuw en vergelijk de situatie met die van nu... de annexatie voltrok zich binnen een eeuw. Rotterdam zal nu zijn bruggenhoofd vestigen over de Oude Maas, in de Hoeksche Waard. Deze is aan de beurt in de eenentwintigste eeuw, waarin de stad zal oprukken tot de oevers van het Hollandsch Diep-Haringvliet, zodat men dan op Goeree-Overflakkee kan gaan tobben over de 'Hoekschewaardisering' van hun streek. Natuurlijk, de drie belangrijke Hoeksche Waardse natuurgebieden het Oude Land van Strijen, Tiengemeten en de Korendijksche Slikken zullen wel aan de huisjes-annex-loodsense pest ontkomen. Maar ook natuurgebieden hebben een biotoop. 'In Nederland zijn Nationaal Parken pretparken met als achtergrond natuur', verklaarde Rob Bijlsma onlangs. Inderdaad. Dus bij de mooie woorden viel ook te beluisteren 'het ontwikkelen van wandelroutes langs de kreken in de Hoeksche Waard'. Dat is fijn voor de daar aanwezige kwetsbare vogelsoorten. Veelzeggend is dat zomer 2004 in het Oude Land van Strijen langs het traject van de ecologische hoofdstructuur gelegen tussen de Molenweg en de Hoekseweg, tenminste vier paren Bruine Kiekendieven broedden. Hier loopt geen wandelroute. Tussen de Molenweg en de Waleweg, een traject met een zelfde lengte en vegetatiestrook, ontbraken ze als broedvogel. Dáár loopt dus wèl een wandelroute. De bij de Nota Ruimte gevoegde kaarten gaan niet verder dan 2030. In NRC Handelsblad van 30 april 2004 raadt columnist Henk Hofland aan die kaarten goed te bewaren, opdat het landsbestuur tegen die tijd is te controleren wat van hun vooruitziende blikken terecht kwam. Doe dat. Ik zal die gelegenheid niet hebben. En eerlijk gezegd ben ik daar niets rouwig om.

GLO

Literatuur

- Anonymus. 2004. Ruimte in Nederland... NRC Handelsblad 28 april 2004.
- Anonymus. 2004. Afspraken ruimtelijke toekomst vastgelegd. Bedrijventerrein en woningen in noordrand Hoeksche Waard. De Schakel 17e jaargang nummer 26 van 24 juni 2004.
- Berg, H. van den & A.Schreuder. 2004. Het bouwen kan beginnen. Minder Haagse regels in ruimtelijke ordening. NRC Handelsblad van 27 april 2004.
- Dijksen, A.J. 2004. Het bankroet van de Nederlandse natuurbescherming? De Skor 23: 60-63.
- Hofland, H.J.A. 2004. Het Hollandse landschap. NRC Handelsblad van 30 april 2004.
- Ouweneel, G.L. 2001. De vijfde nota. Het Vogeljaar 49: 35-36.
- Ouweneel, G.L. 2003. Voorbeeld IJsselmonde. In Vogelvlucht 9: 1-2.
- Schreuder, A. 2004. Groene long van de Randstad bedreigd. Rotterdamse industrie rukt op naar 'mooie, nurkse' Hoeksche Waard. NRC Handelsblad van 4 mei 2004.

NAMEN VOOR DE NIEUWE EILANDEN IN VENTJAGERSGAATJE

Na enig beraad kwam Deltanatuur tot een naamkeuze voor beide eilanden die in het Ventjagersgaatje in 2003-2004 werden aangelegd. Voor het grootste en meest oostelijk gelegen eiland kwam de naam 'Plaat van de Visarend' uit de bus. Vanuit de fameuze waarnemingshut 'De Visarend' westwaarts kijkend, is deze plaat redelijk goed te overzien. Ook al omdat in de nazomer op of bij dit eiland zich nogal eens Visarenden ophouden, jagend en/of rustend, is de naamkeuze wel te verklaren. Voor het westelijker gelegen eiland viel de keus op de 'Kleine Ventjager'. Deze plaat ligt wat lager dan de 'Plaat van de Visarend', hetgeen onder andere tot gevolg had dat bij hoge waterstanden op het Haringvliet, dit eiland geïnundeerd raakt. Dat geldt eveneens voor de Ventjagersplaat, gelegen aan de overkant van het Ventjagersgaatje.

Deltanatuur heeft de gemeente Overflakkee officieel in kennis gesteld van beide namen. Zomer 2004 was de belangrijkste gebeurtenis de kolonie Dwergsterns op de 'Plaat van de Visarend'. Bizar in verband met de biotoopkeuze was een paartje broedende Zwarte Sterns, voor de Hoeksche Waard een nieuwe broedvogelsoort. In het tijdschrift Sterna zal in 2005 een artikelje verschijnen over de beide nieuw aangelegde platen in het Ventjagersgaatje.

GLO

HET SUCCESVERHAAL VAN EEN HUISZWALUWKOLONIE

Al jaren valt weinig bemoedigends te melden over de gang van zaken bij de Huiszwaluw in de Hoeksche Waard. Dat geldt trouwens voor geheel Zuidwest-Nederland. Toen schrijver voorjaar 1969 in de streek kwam wonen, was dat wel anders. Maasdam was toen een huiszwaluwddorp. Eer de nieuwbakken streekbewoners in dat voorjaar hun doorzonwoningen hadden betrokken, namen de Huiszwaluwen de daarvoor aanmerking komende zijgevels voor nestbouw in bezit. Het kan verkeren. Voor zover mij bekend moet Maasdam het thans zonder Huiszwaluwen stellen.

Maar dat het begin eenentwintigste eeuw niet allemaal droefenis is, moge blijken uit het succesverhaal op de Hoogezandse Sluis, op de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen. De ter plekke op de buitendijk staande woning moest het tot 2001 zomer Huiszwaluwen stellen, tientallen jaren lang. In die zomer verschenen de eerste. Onder het overstek van de oostgevel waren op 9 juni 3 nesten te zien. Er vlogen jongen uit. Het jaar daarop was er op 4 juni 1 nest, en op 24 juni weer 3 nesten.

In 2003 kwam de groei erin. Op 16 mei was er al volop nestbouw. Op 7 juni vielen 11 nesten te tellen en op 12 juli 19 stuks, exclusief 3 gevallen bouwsels, een euvel dat waarmee in de droge zomer van 2003 ook andere huiszwaluwvestigingen hadden te kampen. Op 15 augustus telde ik 16 nesten. Laat in het seizoen, op 30 september 2003, vloog boven de Hoogezandse Sluis een grote gemengde groep van Boeren- en Huiszwaluwen.

De afgelopen zomer vond de doorbraak plaats naar een zeker naar Hoeksche Waardse begrippen grote kolonie. Op 30 april 2004 waren de vogels al druk aan het metselen. Op die datum waren schilders in de weer de woning op te schilderen, maar die activiteiten vormden voor de Huiszwaluwen geen handicap om de nestbouw stop te zetten. Op 2 juni telde ik 33 nesten en op 28 juni 52. Op die datum waren er al grote jongen. Uiteindelijk werden het er 54 stuks, waarvan op 17 juli eentje op de grond lag. Toen vlogen al jongen rond, maar lagen onder de nesten ook eierschillen, die duiden op vollegsels. Ook al omdat binnen een straal van 15 meter van de huiszwaluwkolonie zich in het sluisgebouwtje al jaren een behoorlijke kolonie Boerenzwaluwen bevindt (op 22 juni 2004 33+ nesten), hing er op 17 juli een gordijn van zwaluwen boven en voor de Hoogezandse Sluis. De bewoners van de zo rijk met zwaluwen gezegende woning, de heer en mevrouw J. van Rij, konden dan ook zeer geregeld genieten van jagende Boomvalken, die op en neer pendelden naar de enkele honderden meters gelegen eendenkooi. Trouwens, zeer veel waardering voor de heer en mevrouw van Rij. Want geloof me, een paar honderd zwaluwen nestelend rond de woning brengen hun aanwezigheid nadrukkelijk in kaart. Maar dat is een ander verhaal.

Ik heb mij afgevraagd waarom pas zomer 2001 de Huiszwaluwen zich vestigden op de Hoogezandse Sluis. De desbetreffende woning staat er al heel lang, inclusief de voor Huiszwaluwen droom-oostgevel, voorzien van lichte kleur, overstek en dwarsbintjes. Met bovendien voor de deur altijd metselmateriaal in de vorm van het slik van de steeds meer verzandende Hoogezandse Haven. Ik vraag mij af of de komst rond 2001 van de oeververdediging ten behoeve van de Hoogezandse Gorzen heeft te maken met de komst van de Huiszwaluwen. Door deze oeververdediging ontstond een grote lagune met rustig(er) en ondiep water, wellicht een ideale kweekplaats van insecten. Dus meer voedsel. Hoe dan ook, een successtory!

GLO

OOIEVAAR BIJNA TERUG ALS BROEDVOGEL IN DE HOEKSCHEN WAARD

Door particulieren en leden van het Hoekschewaards Landschap (vogelwerkgroep) werden op verschillende plaatsen kunstnesten voor Ooievaars gerealiseerd in de Hoeksche Waard.

Ten dele gaat het om wat eenvoudige bouwsels op een paal maar op een viertal plaatsen in de Hoeksche Waard is toch sprake van een serieus Ooievaarsnest. Deze locaties zijn bij tuincentrum Batenburg aan de Papeweg te Oud Beijerland, op het oude gemaal aan de Hoeksche weg te Strijen, bij ons bezoekerscentrum Klein Profijt en langs de Binnenmaas naast het Hof van Moerkerken. De laatste 2 zijn een paar jaar terug gerealiseerd met medewerking van leden van de vogelwerkgroep. Het nest zelf werd vervaardigd door Willem van Wingerden de mandenvlechter van het Hoekschewaards Landschap.

Op het nest in Mijnsheerenland landde op 26 maart j.l. een Ooievaar en begon direct te klepperen, notabene vlak voor de daar wandelende eigenaresse mevr. van Essen.

Dat klepperen bleef de vogel met tussenpozen doen en op 31 maart werd de boodschap opgepikt door 2 andere Ooievaars. Er was de gehele dag activiteit en de drie exemplaren wisselden elkaar al

klepperend beurtelings af op het nest. De verdeling van de seksen is mij helaas niet duidelijk geworden. Tevens verbleef op deze dag tijdelijk een exemplaar op het nest van Klein Profijt. Zo goed als zeker betrof het één van de vogels van Mijnsheerenland. Er werd gependeld van het ene naar het andere nest.

1 april was er wederom sprake van 1 klepperend ex. te Mijnsheerenland. Deze vogel bleef dit met onregelmatige tussenposen volhouden tot 25 april, de laatste waarnemingsdatum op het nest. 19 april zag ik 2 Ooievaars boven het Hof van Moerkerken die hoog vertrokken richting noord. Of hier sprake was van de eerder waargenomen exemplaren is onduidelijk.

Samenvattend kunnen we in ieder geval spreken van het samenkomen van meerdere Ooievaars op een geschikte broedplek in de belangrijke vestigingsperiode eind maart tot begin april.

Het laatst vastgestelde (mislukte) broedgeval van een paartje Ooievaars in de Hoeksche Waard vond plaats op een kunstnest op een boerderij tussen Goudswaard en Piershil in 1966. (Ouweneel: in vogelvlucht nr. 8)

Ik denk niet dat er na 1966 nog ergens klepperende Ooievaars in de Hoeksche Waard te horen zijn geweest.

In spanning wachten wij af.

Janus Verkerk.

VERLEDEN EN HEDEN VAN BLAUWE REIGERS IN DE HOEKSCHEN WAARD

Op zoek naar een ooit door Tom Lebrecht in 'Ardea' gepubliceerd artikel over zwemeenden, trof ik in dit tijdschrift een verslag aan over een door Staatsbosbeheer in 1949 georganiseerd landelijk onderzoek naar de verspreiding van kolonies van de Blauwe Reiger. Omdat onze streekavifauna zich in grote lijnen beperkt tot de jaren negentig, is het wel aardig de historische informatie over de Blauwe Reigers in onze streek zoals deze in 1950 werd gepubliceerd, te plaatsen tegenover de huidige situatie.

Volgens de bij het verhaal geplaatste tabel die de status in de provincie Zuid-Holland weergeeft, was het de vraag of in 1949 in de Hoeksche Waard überhaupt Blauwe Reigers broedden. Dat was wél het geval bij drie eerdere in de vorige eeuw uitgevoerde tellingen van kolonies, die van 1908-1909, van 1925 en die van 1936, waarbij in totaal vier verschillende vestigingen van Blauwe Reigers aan bod komen, zij het niet eentje permanent. Bij 1908-1909 gaat het alleen om een kolonie gevestigd bij 'Oostzicht'. Deze kolonie bevatte toen 100 nesten. Bij het onderzoek van 1925 kwamen er twee kolonies uit de bus, weer die van 'Oostzicht', waarin toen 201 nesten vielen te tellen, en een tweede in de 'Hof van Moerkerken', met 12 nesten. Ruim tien jaar later, in 1936, waren beide kolonies kennelijk niet langer bezet. Voor dat jaar werd wel een kolonie opgegeven in de Hoogezandsche Polder van meer dan 20 nesten, mogelijk de kolonie van de in ieder geval vanaf 1970 tot en met 1996 aanwezige vestiging in de Hoogezandsche eendenkooi. Tot slot vermeldt de tabel circa 10 nesten in 'grienden onder Strijen' in 1939. In 1969 vertelde de opzichter van 's Lands Gors, de heer A. Kersten, mij dat in mei 1940 in het rietland van de Korendijksche Slikken Blauwe Reigers kwamen broeden. Kersten veronderstelde dat deze vogels door het bombardement van Rotterdam waren verdreven uit de grote kolonie aan de Westersingel, in het centrum van die stad. Bij het onderzoek van 1949 komt de Hoeksche Waard mager uit de bus. Volstaan wordt met de plaatsing van een vraagteken voor de Hoogezandsche Polder. De andere drie kolonies krijgen de opgave 'onbezet'. Tot zover het verslag van 55 jaar geleden.

Oostzicht

Het had wat voeten in de aarde om de identiteit te achterhalen van 'Oostzicht', de plaats die bij de inventarisaties van 1908-1909 en die van 1925 met reigerkolonies uit de bus kwam die qua grootte thans niet meer in de Hoeksche Waard zijn te vinden. Als allochtone Hoeksche Waarder informeerde ik bij autochtonen naar 'Oostzicht', maar ving bod. Tot de Verkerken met hun, naar bekend, omvangrijke netwerken zich met de kwestie gingen bemoeien. 'Oostzicht betreft een boerderij langs de Schoutdijk in Zuid-Beijerland', wist Janus te vertellen. 'Hij staat er nog steeds!' Nog treffender was de informatie die echtgenote Liesbeth gaf. In haar praktijk bevindt zich een in 1911 geboren dame die op 'Oostzicht' heeft gewoond. Het gaat om mevrouw den Boer (de meisjesnaam). Deze herinnert zich de reigerkolonie van 'Oostzicht' goed. 'Het waren wel 200 nesten', vertelde ze Liesbeth, waarmee de dame ervan blijk geeft goed te kunnen schatten, want de telling van 1925 kwam uit op 201 nesten. Maar ook herinnert ze zich hoe de kolonie werd vernietigd. De (inmiddels dode) bomen werden omgezaagd tijdens het broedseizoen, dus terwijl de nesten werden bewoond. Ze vertelde Liesbeth hoe de oude vogels zich in

paniek verzamelden op de rondom liggende dijken. Dat drama moet zich dus hebben afgespeeld ergens tussen 1925 en 1936.

Vernietiging van een reigerkolonie was overigens in die tijd beslist niet ongewoon. Het verslag in 'Ardea' van ruim een halve eeuw terug staat bol over niet getolereerde kolonies die 'werden verwijderd'. Anno 2004 is er dus wel wat veranderd. De vogels van de tegenwoordige kolonie in Strijen krijgen 's winters door de omwonenden van alles toegestopt (mededeling A. Verkerk) en iedere vijvereigenaar kan verhalen vertellen over zijn donatie aan vijfverbewoners aan het welzijn van de Blauwe Reigers.

Na 1950

Onder auspiciën van het Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek ten behoeve van het Natuurbehoud 'vond in 1956 en in 1961 weer een landelijk blauwe reiger-onderzoek plaats. Op het kaartje bij het in 1962 gepubliceerde verslag over deze inventarisaties wordt de Hoeksche Waard als 'kolonieloos' opgegeven. De vraag is natuurlijk of die opgave conform de werkelijkheid was, hetgeen trouwens ook geldt voor resultaten van eerdere inventarisaties. Door het magere waarnemersnetwerk en een minder gemakkelijke communicatie zal menig kolonie buiten de statistieken zijn gebleven. Hoe dan ook, in 1965 broedden wel degelijk Blauwe Reigers in de Hoeksche Waard. Van de Esch en Koolen (1967) vermelden dat de soort toen samen met Roeken (!) broedden op het Krabbe, het kort na 1970 vergraven griendcomplex dat lag in de splitsing van de Oude Maas en de Dordtsche Kil. Janus Verkerk heeft de kolonie gekend en schat deze op niet meer dan 50 nesten. En tijdens een gezamenlijk bezoek aan de Hoogezandsche eendenkooi in juni 1979 vertelde de toen al aardig op leeftijd zijnde van Spanje, zoon van de vroegere kooihouder, dat tijdens zijn jeugd er 'altijd Blauwe Reigers broedden in de kooi'. Tom Leuret bezocht samen met Sir Peter Scott (jawel, dè Peter Scott) deze eendenkooi kort na de Tweede Wereldoorlog.

Huidige situatie

Het in 1999 verschenen 'Vogels van de Hoeksche Waard' noemt de Blauwe Reiger voor onze streek een 'vrij schaarse broedvogel' met 55 tot 70 paren. In hun avifaunistische overzicht noemen Rob Strucker en Mieke Luitwieler drie kolonies, namelijk de met ingang van 1997 verlaten kolonie in de Hoogezandsche eendenkooi, die van het Groote Gat bij Zuid-Beijerland en dan een kolonie in een boomgaard onder Strijen. Onregelmatige broedgevallen vielen te melden van de Korendijksche Slikken (1990) en in het Hof van Moerkerken in 1992. In de zes jaar na de verschijning van de streekavifauna veranderde wel wat.

De Hoogezandsche eendenkooi raakte verlaten en tot dusver niet herbezet. Met maximaal 100 paren in 1985 was deze kolonie in ieder geval sinds 1970 en volgens van Spanje dus 'altijd al' ter plekke present. Waarom de reigers in 1997 het veld ruimden was een raadsel. Het paartje Haviken? Moedwil?

De kolonie in het Groote Gat is al bijna een kwarteeuw bezet. Met in 1982 slechts 2 nesten, viel het maximum tot dusver in 2002 met 40. In 2004 broedden er 39 koppels (mededeling R. ter Horst). De historie van de kolonie in Strijen begint circa 12 jaar geleden met de vestiging van 2 tot 3 nesten in een oude fruitboomgaard. De groei verliep langzaam. De vestiging schoof op naar een broekbosje, in de buurt van de Bovenweg. De laatste jaren omvat de kolonie rond 22 nesten, ook het aantal in 2004 (mededeling A. Verkerk).

Vervolgens vond Paul Groeneweg in 2000 een nest onder Goudswaard, in de Leenheerenbuitengorzen. Deze vestiging lijkt zich te ontpoppen als een blijvertje, met tot dusver maximaal 5 nesten in 2004 (mededeling G. Huijzers).

Dan is er de verheugende terugkeer van Blauwe Reigers naar de Hof van Moerkerken, waar de soort ruim 75 jaar geleden al broedde. Het begon een paar jaar geleden met 4 nesten. De verdere historie vertoont hiaten, maar in ieder geval waren er in 2004 8 paren (mededeling A. Verkerk). Tot slot is er sprake van een broedende Blauwe Reiger in het bosgebied ten westen van de oude Barendrechtse Brug. Het lukte schrijver niet van deze vestiging de details te verkrijgen.

Resumerend zien wij in de afgelopen zomer de volgende kolonies in de Hoeksche Waard:

- Groote Gat 39
- Strijen 22
- Hof van Moerkerken 8
- Goudswaard 5
- Barendrechtse Brug ?

In totaal leverde 2004 dus 74 paren op, iets meer dan de bovengrens die de 'Vogels van de Hoeksche Waard' opgeeft. Nu onze streek ieder broedseizoen degelijk wordt onderzocht, is aannemelijk dat, zoals tot diep in de vorige eeuw het geval was, niet langer grote kolonies aan de aandacht ontsnappen. Maar met een enkel nest of bij een paar nesten kan dat nog altijd. In ieder geval zou het nuttig zijn jaarlijks het aantalverloop van Blauwe Reigers in onze streek te blijven noteren. Tot slot, net buiten de Hoeksche Waard bevinden zich flinke kolonies. Eentje bij Willemstad, eentje op de Sassenplaat met zomer 2004 tenminste 50 nesten en een kleine op de Beerenplaat, die niet meer dan 2 nesten bevat.

Met dank aan Han en Martin Benard, Rob ter Horst, Gert Huijzers, Arie en Leen van der Linden, Liesbeth Verkerk, Janus Verkerk.

GLO

Literatuur:

Braaksma, S. en M.F. Mörzer Bruyns: Overzicht van de broedkolonies van de Blauwe Reiger *Ardea cinerea* L. in Nederland in 1949. *Ardea* 38: 135-162.

Esch, J.M. van de en J.L. Koolen. 1967. Verwilderd griendcomplex: een vogelparadijs. *Het Vogeljaar*: 15: 349-354.

Luitwieler, M., C.Mesker, R.Strucker en A. Verkerk. 1999. *Vogels van de Hoekse Waard*. Oud-Beijerland.

Ouweneel, G.L. en H.G. van der Weijden. 1970. De Spuimond, een nationaal natuurgebied. *De Levende Natuur* 73: 199-211.

Ouweneel, G.L. 1981. Het einde van een eendenkooi. *Vogels* 1: 8-11.

Ven, J. van der, 1962. Het aantal broedparen van de Blauwe Reiger *Ardea cinerea* L. in Nederland in 1956 en 1961. *Limosa* 35: 266-269.

SUCCESSVOL BROEDENDE STELTKLUTEN IN HET OUDE LAND VAN STRIJEN

Op 11 mei 2004 ontdekte ik in het Oude Land Noord een paartje Steltkluten. De vogels hielden zich op in de tweede plas westelijk van de Staatsbosbeheer-woning. Deze ondiepe plas heeft deels kale, slikrijke oevers, plaatselijk begroeid met grote graspollen. Twee dagen later was ter plekke 1 Steltkluut te zien. Omdat in het Oude Land Noord de afgelopen jaren eerder Steltkluten te vinden waren en deze er ook tenminste eenmaal succesvol broedden, lichtte ik W.J. Pen in en ook Mark Hoekstein. Deze laatste inventariseerde namens Staatsbosbeheer zomer 2004 het reservaatgedeelte van het Oude Land van Strijen.

Op 28 mei vertelde Mark Hoekstein dat de vogels waren begonnen met broeden. Er was een nest met 4 eieren, die overigens op een haartje na weggespoeld waren. Op 4 juni was, op afstand, te zien hoe het paartje hevig territoriaal gedrag vertoonde. Eerst werd een Kluut en even later een passerende Zwarte Kraai geattaqueerd. Tien dagen later, op 13 juni, vielen jongen te melden, die door Mark Hoekstein werden voorzien van een ring. Wederom op afstand lukte het bij een bezoek op 25 juni een adulte vogel en 3 pullen te ontdekken. Tien dagen later, op 5 en 9 juli, hadden de slagpennen zich grotendeels ontwikkeld en leken de jonge vogels tegen vliegvlug aan te zitten.

Voor zover mij bekend waren er in Nederland zomer 2004 betrekkelijk weinig meldingen van Steltkluten, waardoor het succesvolle broedgeval in het Oude Land van Strijen een extra dimensie krijgt. In hetzelfde plas-dras gezette gebied kwamen zomer 2004 Kluten tot broeden, deels met succes, en deed een paartje Visdieven een broedpoging. De laatste maal dat ik in het Oude Land Steltkluten waarnam was op 28 april en 9 mei 2001, op beide data 3 exemplaren. Nadien die zomer niet meer. In 1999 waren er 2 partjes aanwezig en werd ook gebroed. Voor zover mij bekend waren zomer 2000 geen Steltkluten in het Oude Land aanwezig.

GLO

ARIE ARASSARI

Om in Brazilië te geraken hadden zeven vogelaars het ervoor over een nacht vol ongemak door te brengen in een Boeing Triple Seven. Vijf waren Hoeksche Waarders. In Brazilië was het doel de Pantanal, een van de meest fameuze wetlands op deze wereld. Door toedoen van luchtvaartmaatschappij Varig, kreeg na afloop van het uitstapje de terugreis het karakter van een overlevingstocht. Maar dat is een ander verhaal.

Alvorens naar de Pantanal te reizen, ging het eerst naar de Serra dos Tucanos, een gebied deels bedekt met zogenaamd 'Atlantisch regenwoud', op twee uur rijden van Rio de Janeiro. Van de drie

Een bekend beeld in de Hoeksche Waard, in onze delta en nu ook in Brazilië: de 's Gravendeelse gebroeders vogelend. Leen waarnemend, Arie noterend. Nu Leen met de VUT is (gefeliciteerd Leen), zullen wij dit tafereel waarschijnlijk nog meer gaan zien.

begrippen Atlantisch, regen en woud, manifesteerde bij ons bezoek zich vooral de regen. Eigenaar Andy Foster had door ruime toepassing van vernuftige installaties die voortdurend een stroom van attractief vogelvoedsel produceren, zijn tuin weten te herscheppen in een vogellustoord, een permanent vogelfestival. Ook al omdat het toch regende, kwam ons gezelschapje vogelaars die eerste dag niet veel verder dan het brede overdekte buitenterras, waarvanaf de vogels zich prima lieten bekijken. Bij de enkele tientallen aanwezige soorten bevonden zich ook tanagers, kleurrijke vogeltjes, waarvan het grote 'tanagerboek' op meer dan 340 soorten komt, alle voorkomend in de Nieuwe Wereld. In onze taal heten ze tangara's. Onder leiding en regie van degenen die met kleine bosvogels in hun sas zijn, sprokkelde ons gezelschapje die eerste dag al een aardige rijtje soorten tanagers bij elkaar. De erop volgende dagen kwamen er dagelijks soorten bij, zodat allengs het speuren naar nieuwe soorten tanagers het karakter kreeg van het aanleggen van de tanagerstand op tafel. En gebeurde het dat onze taalschat werd uitgebreid met een nieuw werkwoord: tanageren, uit te spreken met de klemtoon op de derde lettergreep van achteren. Wat gaan we vandaag doen: vogelen of tanageren? Zelfs met het watervogelwalhalla de Pantanal in zicht, trok op zoek naar tanagers het gezelschapje door morsige stadsbuitewijkjes, aangestaard door Brazilianen alsof zich door de stoffige straten Star Wars-creatures voortbewogen. Veertig verschillende soorten waren het resultaat van de tanagerzoektochten.

Niet allen spanden zich even fanatiek in bij het tanageren. Degene die zich ertoe zet kennis te nemen van de inhoud van mijn schrijfsels, kan weten dat binnen het wijde spectrum van het kijken naar vogels, gescharrel door een woud op zoek naar zangertjes, niet direct de hoogste voorkeur heeft. Anderen verlegden hun prioriteiten. Arie van der Linden had zich veel voorgesteld van toekans. Welnu, Arie kwam volop aan zijn trekken, waarbij de Bruinoorarassari zijn favoriet werd. Deze kleine soort toekan combineert een onwaarschijnlijk apart uiterlijk met een al even onwaarschijnlijk gekleurd verenkleed. Arie kreeg maar geen genoeg van Bruinoorarassaris, waardoor hij bij Brazilianen en Nederlanders de bijnaam verwierf van Arie-arassari. Een eretitel!

GLO

Isler, M. & P.R. Isler. 1999. Tanagers. Christopher Helm, A & C Black, Londen.

BRAAKBALLEN PLUIZEN 2004

Het totaal

Reeds vanaf 1994 worden van een flink aantal roestplaatsten van uilen de braakballen verzameld en geplozen. De vogelwerkgroep mag zich verheugen in een groeiend aantal belangstellenden die een bijdrage leveren aan het toch wel tijdrovende pluis- en determinatiewerk. Hiervoor is dan ook een dankwoord op zijn plaats aan Rob Burgmans, Joke Boerlage, Martin Benard, Han Benard, Merijn en Jacovien van den Hoogenhof, Huub van den Hoogenhof, Dick van Houwelingen en Ronald in 't Veld.

In totaal werd in 2004 op 21 locaties materiaal verzameld. Opvallend hierbij is de trend die zich aftekent in de beschikbaarheid van materiaal van de Ransuil in tegenstelling tot de Kerkuil. Afgelopen jaar werden (slechts) 9 roestplaatsen van Ransuilen vastgesteld waar braakballen geraapt konden worden tegenover 11 van de Kerkuil en 1 van de Bosuil. Van de 11 Kerkuillocaties was in 9 gevallen sprake van het langer of korter verblijf van een Kerkuil in of nabij een door ons gehangen kast! Een vergelijk met andere jaren dringt zich op. In 2001 werden 15 Ransuil roestplekken gevonden tegenover toen nog slechts 3 Kerkuilen.

In totaal werden in 2004 1692 prooien gedetermineerd en nam het aandaal spitsmuizen in vergelijking met andere jaren fors toe. Om aan een droge opsomming van procenten en cijfers te ontkomen wordt verwezen naar de tabellen met de uitkomsten.

Enkele opvallende zaken wil ik toch echter niet onvermeld laten.

In 2004 werden slechts 2 Woelratten gevonden op het totale aantal van 1692 stuks. In 2003 bedroeg dit aantal 12 op 1665 gedetermineerde prooien en in 2002 14 op een totaal van 1736.

Ik had tot nu toe niet de indruk dat de populaties van de Woelrat onderhevig zijn aan sterke fluctuaties.

Door het toegenomen aantal Kerkuilen wordt het aantal gevonden spitsmuizen natuurlijk steeds groter. Toch bestaat ook bij de Kerkuil nog steeds het grootste aantal gevangen prooien uit woelmuizen (Veldmuis) iets minder dan de helft van de prooidieren zijn spitsmuizen, verdeeld over 3 soorten, n.l. Bos- Huis- en Dwergspitsmuis. Vooral de Huisspitsmuis, een beestje van rommelige boerderijen, lijkt het heel goed te doen in de Hoeksche Waard hetgeen overigens ook een landelijke trend is. In totaal werden 230 Huisspitsmuizen gevonden. Dat is opvallend want vogelsoorten van deze biotoop gaat het steeds minder goed. (Huismus, Ringmus, Steenuil)

De uitkomsten van de Ransuil verschillen dus in hoge mate van de Kerkuil. Ransuilen jagen v.n.l. op Veldmuizen en alleen in periodes van schaarste (Veldmuizenpopulaties pieken om de 3-4 jaren om vervolgens volledig in te zakken) schakelen ze het eerst over op Ware muizen. (Bosmuis) De uitkomsten in de Hoeksche waard wijken op dit punt niet af van de landelijke.

In 2004 bestond meer dan 2/3 van het totaal uit woelmuizen (lees vooral Veldmuizen) en een kleine 20 % uit Ware muizen. (Bos- en Dwergmuis) Een klein aandeel is weggelegd voor Spitsmuizen en overige soorten.

Als bijzonderheid kunnen voor 2004 de vondsten genoemd worden van Rosse woelmuis, Aardmuis en natuurlijk Noordse woelmuis. De laatste is in onze omgeving bepaald geen zeldzaamheid maar scoort landelijk gezien erg goed.

Janus Verkerk

BROEDVOGELS VAN DE KORENDIJKSCHE SLIKKEN IN 2003

Fuut	5	Kievit	207	Zwartkop	6
Knobbelzwaan	1	Tureluur	71	Braamsluiper	1
Grauwe Gans	43	Grutto	94	Grasmus	34
Grote Canadese Gans	1	Holenduif	2-3	Rietzanger	121
Bergeend	24	Houtduif	10	Sprinkhaanzanger	13
Nijlgans	6	Koekoek	3	Kleine Karekiet	58
Wilde Eend	172	Grote Bonte Specht	1	Bosrietzanger	78
Krakeend	19	Veldleeuwerik	31	Spotvogel	2
Slobeend	11	Oeverzwaluw	10	Fitis	84
Wintertaling	1	Boerenzwaluw	2	Tjiftjaf	35
Kuifeend	36	Graspieper	32	Koolmees	3
Middelste Zaagbek	2-4	Witte Kwikstaart	4	Matkop	1
Bruine Kiekendief	3	Gele Kwikstaart	3	Baardman	3
Havik	2	Winterkoning	62	Ekster	1
Patrijs	1	Heggenmus	49	Gaai	1
Kwartel	1?	Roodborst	1	Zwarte Kraai	4
Fazant	19	Blauwborst	70	Kneu	16
Waterral	1-2	Tapuit	0-1	Putter	1
Waterhoen	1	Zanglijster	7	Rietgors	57
Meerkoet	26	Merel	18		
Scholekster	31	Tuinfluit	21		

Punsgewijs een overzicht van de vermeldenswaardige feiten.

- In 2003 kwamen 59 soorten tot broeden, voor 2 soorten is er geen zekerheid over het broeden verkregen.
- Over de periode 1969 – 2003 kwamen 81 soorten tot broeden.
- De Roodborst is de laatste nieuwkomer en kwam in 2003 voor het eerst tot broeden.
- Na één of meer jaren van afwezigheid kwamen in 2003 de Braamsluiper, Spotvogel en Gaai weer tot broeden.
- Na in 2002 een twijfelgeval te zijn geweest kon de Baardman nu met zekerheid worden vastgelegd; 3 paren, waarvan 1 met 3 vliegvlugge jongen.
- Voor de jaarlijks groeiende park-/bosvogelpopulatie was het een zeer goed jaar, de volgende soorten lieten een piek noteren:

Winterkoning	52 -> 62	Heggenmus	34 -> 49
Merel	12 -> 18	Zanglijster	2 -> 7
Spotvogel	0 -> 2	Tuinfluit	16 -> 21
Tjiftjaf	19 -> 35	Koolmees	1 -> 3

- Door Rob werd in de ruigtevegetatie 2 keer een Kwartel gehoord, waarvan één keer binnen de door SOVON gestelde datumgrenzen. Vanwege de biotoop opgenomen als vraagtekensoort.
- Tijdens één van de eerste inventarisaties werd eenmalig een zingende Roodborsttapuit gehoord.
- Drie van de vijf, van voornamelijk in weiden broedende eendensoorten, zijn in een periode van enkele jaren dramatisch gedaald. Sommigen lijken in een vrije val te verkeren. Voor ondergetekende is het helaas een bevestiging van de indrukken die over een periode van vele jaren zijn opgedaan tijdens de frequente avondritten per fiets langs de betreffende weidegebieden. Waar normaliter aan het einde van de winter / begin van de lente de eendenpaartjes volop baltten, rustten en foerageren is het nu opvallend stil.

Krakeend	62 (2000) -> 19
Zomertaling	7 (1998) -> 3 (1999) -> 1 (2000 en 2002) -> 0 (2003)
Slobeend	49 (1999) -> 11

Reden: tot nu toe volstrekt onduidelijk. Voor een deel zou er sprake kunnen zijn van uitwijk naar de "nieuwe natuur" van de Tiendgorzen, Westerse Laagjes en inmiddels ook Oosterse Laagjes. In deze gebieden is sinds de creatie van de natte natuur een enorme concentratie van water- en waadvogels. Bij het bekijken van de regelmatige registraties van Tiendgorzen en Westerse Laagjes komen we al snel op 36 – 40 paar Wilde Eenden, 27 – 33 paar Krakeenden, 14 – 28 paar Slobeenden en 2 – 4 paar Zomertalingen.

- Daarentegen blijven de weidevogels als Kievit, Grutto en Scholekster goed op sterkte en zijn de schommelingen gemiddeld genomen zeer beperkt. De Tureluur vormt hier een uitzondering, die piekte dit jaar met 71 territoria.
- Andere typische weidevogels als: Veldleeuwerik, Graspieper en Gele Kwikstaart hebben het ook zwaar en kennen ook een sterke neergaande lijn.

Veldleeuwerik	65 (2000) -> 31
Graspieper	50 (1999) -> 32
Gele Kwikstaart	9 (2000) -> 3

- Dat de enkele jaren na de afsluiting van het Haringvliet (1970) geplante Wilgen ouderdomsverschijnselen beginnen te krijgen, blijkt uit de komst van de holenbroeders in de laatste 2 jaren; Koolmees, Matkopmees en Grote Bonte Specht.
- Na vele jaren 4, 5 of zelfs 6 paar Bruine Kiekendieven te hebben gehad, kwamen we in 2003 niet verder dan 3 paar. Of dit een gevolg is van de 2 paar Haviken, die nu ook weer tot broeden kwamen, is een moeilijk te beantwoorden vraag. In het inventarisatieperceel van de samensteller van dit verslag was de onderlinge nestafstand ca. 100 meter. De Buizerd is wel het gehele seizoen gezien, maar kwam niet tot broeden.
- Het initiatief om de Oeverwaluwen te helpen werd wederom gehonoreerd. Samen met 2 paar in 't Rechte End kwamen we op 10 paar.
- Dank aan alle tellers, te weten: Rob Burgmans, Anton Giljam, Paul Groeneweg, Bart en Gert Huijzers.

Gert Huijzers

VERSLAG VOGELDAG VAN 11 SEPTEMBER 2004

De Oostgroep, bestaande uit Menno, Koos, Ronald, Falco en Peter, had zich onder de bezielende leiding van Menno grondig voorbereid. Allereerst zou de Esscheplaat bezocht worden, want wat is er niet mooier dan in je 'eigen' gebied rondstruinen op zoek naar alles wat roept en vliegt. Om 7.30 uur vertrek vanaf Klaaswaal. Nog geen minuut onderweg slaagde Menno, wie anders, een ijselijke kreet vanaf de achterste zetel. Het ijselijke betrof een ijsvogel en voor de andere leden van de groep ging dit prachtexemplaar even zitten, om daarna weer zijn of haar weg te vervolgen. Wat een droomstart! Dat kan niet meer mis gaan!

Een dijkje verder werden we getrakteerd op 8 grote lijsters zittend op de nok van een woonhuis. Zeker geen alledaags gezicht, waarvan we rustig de tijd namen om dit voor altijd in ons vogelaargeheugen op te slaan en geen virus die dat ooit kan doen vergeten! Weer een stuk verder vloog een groene specht langszij. Natuurlijk is dit inmiddels een bekend verschijnsel, maar daarom niet minder fraai!

Na een half uurtje met tal van prachtige waarnemingen de auto geparkeerd om anderhalf uur te gaan struinen op de Esscheplaat. In de griend uiteraard de winterkoninkjes, diverse mezen, maar ook nog de grauwe vliegenvanger. Tijdens de koffiepauze aan het Hollands Diep kwamen twee ijsvogels recht op ons af, één exemplaar nog draaiend om zijn oranjeborst te tonen. Dit spektakel werd Ronald bijna te veel, want hij wist zich geen raad met al die opborrelende adrenaline. Toch prachtig dat deze juwelen een vogelaar steeds weer in verroering kunnen brengen. Verder hebben we van Ronald uitleg gekregen van de diverse planten zoals heelblaadje en knikkend tandzaad. De munt en balsemien bloeiden er uitbundig! Vanuit het westen kwam een verdachte roofvogel aangevlogen en tot ons genoeg kwam de vogel over ons heen: een wespendif! Verder veel trek van vooral boeren- en huiszwaluwen. Terug op de Buitendijk zat familie roodborsttapuit keurig op de paaltjes, nog geen kilometer verder een zelfde sfeerbeeld met paapjes!

De roofvogels deden het prima. Heel aardig al een vrouwtje blauwe kiek die in gezelschap van een mannetje bruine kiek boven het akkerland aan het jagen was. Even sloeg de onrust toe, want was het niet een grauwe? De onmisbare telescoop gaf snel uitkomst.

Via de dijken op naar het land van onze 'concurrenten'. Was er een loer gedraaid? De Westerse en Oosterse Laagjes waren nagenoeg drooggelegd! Dat kan toch geen toeval zijn. Daarom toch maar besloten naar de 'Visarend' te trekken, al kost dat wat kilometers (net binnen de norm gebleven). Het plezier dat deze hut, vooral in de nazomer, biedt is met geen pen te beschrijven. Het team Frank/ Han/ Martin/ William is hier eerst naar toe gegaan en noteerde hier al meer dan 50 soorten! Allerlei steltlopers waaronder de Temmincks waren op de Ventjager aanwezig! Een slechtvalk zorgde voor paniek en uiteraard was ook de visarend present.

Het was een prachtochtend vogelen, waarbij het genieten het verzamelen overtrof en zo moet het ook zijn. In Klein Profijt een gezellige samenkomst waar ervaringen werden uitgewisseld en Gert ons liet genieten van de digitale fotografie van zijn gezinsreis naar Eilat.

Na een week van prachtig nazomerweer voorspelden de weermannen en -vrouwen weinig goeds voor het weekend. Een kans van 90% op neerslag voor zaterdag. Wie zich op voorhand door de weersverwachting laat weerhouden naar buiten te gaan, zal niet zelden tot de conclusie komen dat het achteraf allemaal nog wel mee viel. Zo ook deze zaterdag. Het was wel bewolkt, maar er was ook ruimte voor opklaringen en regen is er die morgen al helemaal niet gevallen. Enkele uren na zonsopkomst nam de wind wel toe van 3 bft naar kracht 5 bft. Het weer heeft dus geen noemenswaardige invloed gehad op resultaten.

Dan was er nog de tijd van het jaar. Zou september wel een goede tijd zijn voor zo'n vogeldag? Dat maakt eigenlijk niet uit, ieder jaargetijde heeft zo zijn eigen charmes en daarbij passende vogelsoorten. Maar, zo werd vooraf gedacht, september is geen mei, dus er zullen wel minder soorten worden gezien dan vorig jaar op de vogeldag. Inderdaad was dat het geval, maar wat scheelde het weinig! Er werden in totaal door de zes deelnemende teams 121 vogelsoorten gezien! Slechts vier minder dan in mei 2003. Opnieuw verbazing bij de deelnemers over het aantal soorten en over de rijkdom die ons eiland kent op vogelgebied. Dat weten we wel, maar deze resultaten zijn alleen met een gezamenlijke inspanning te behalen. Met een gemiddeld aantal van meer dan 80 soorten per team, wat al heel wat is uiteraard, blijkt men er toch nog ongeveer 40 te missen.....onvoorstelbaar toch?

Uiteraard is er ook de onderlinge sportieve prikkeling het onderste uit de kan te willen halen binnen de beschikbare tijd. Dat aspect brengt vooral veel lol met zich mee. Gekscherend worden vooraf de plekken met veel soorten zogenaamd stil gehouden: toen Rob (t.H.) in de week voorafgaand aan de zaterdag aan Frank in de bus vroeg of er “nog wat in de Kleiput zat”, antwoordde Frank dat hij dat natuurlijk niet ging vertellen. Nou, Rob is er samen met Lodewijk geweest en noteerde alvast 20 soorten. En daar bleef het niet bij. Dit tweetal bleek deze dag veruit de meeste soorten te hebben waargenomen. Niet minder dan 97 soorten telde hun lijst, genoeg om de hoogste dagscore te behalen! Proficiat! Hieronder de uitslag.

Team	Vogels 1pt	Vogels 2pt	Vogels 3pt	Kilometers	Totaal
A: Gert/Bart	61	9	3	60	
punten	61	18	9	15	103
B: Rob/Lodewijk	72	18	7	72	
punten	72	36	21	3	132
C: Martin/Gerard	56	7	5	48	
punten	56	14	15	25	110
D: Piet/Rob/Marjan	63	9	12	74	
punten	63	18	36	1	118
E: Peter/Menno/Falco/Koos/Ronald	63	16	10	73	
punten	63	32	30	2	127
F: Frank/Han/Martin/William	71	11	8	65	
punten	71	22	24	10	127

In een lange lijst van 121 soorten zitten altijd weer zeldzame vogels, opmerkelijke waarnemingen of vogels die maar door één team werden genoteerd. Dat laatste was het geval met de soorten Toendrarietgans en Kleine Rietgans (Hellegatsplaten), Casarca (Ventjager), Krooneend (de Pit KS), Patrijs (Langeweg NBL), Wespendif (Esscheplaat), Blauwe Kiekendif (Buitendijk ZBL), Havik (Esscheplaat), Kluut (Hellegatsplaten), Kleine Plevier (Oudeland), Bosruiter (Ventjager), Zomertortel (Groote Gat), Koekoek (Ambachtsheerlijkheid), Ransuil (NBL), Veldleeuwerik (Korendijk), Gekraagde Roodstaart (Oeverlanden Ventjager), Roodborsttapuit (Buitendijk Strijen), Grote Lijster (Klaaswaal), Tuinfluiter (Hellegatsplaten), Goudhaantje (Groote Gat), Grauwe Vliegenvanger (Esscheplaat). Uit bovenstaand rijtje blijkt onder meer dat men geneigd is het eigen onderzoeksgebied te bezoeken. Daardoor worden veel verschillende locaties bezocht, wat de soortenlijst van de dag zeker ten goede komt.

Andere opvallende waarnemingen. Twee Smellekens werden alweer gezien, namelijk bij de Korendijk en bij de Buisleidingstraat. Enkele Kanoeten verbleven op de Ventjager, beslist (nog) niet alledaags in onze regio. Krombek-, Kleine- en Temmincks Strandlopers bevonden zich eveneens op de Ventjager. Er werden nog door twee teams Gierzwaluwen gezien. De IJsvogel verscheen op maar liefst vier lijsten. Datzelfde gold voor Paapjes, waarvan dus goede doortrek was. Grote Gele Kwikstaarten zaten tussen de Witte op de Ventjager. Ongetwijfeld verdienen meer soorten een toelichting, maar dan wordt het wat eentonig. Van sommige soorten, zoals de Patrijs en Veldleeuwerik, is het juist veelzeggend dat er weinig zijn gezien, je zou meer waarnemingen verwachten. Zo kunnen de statistieken van de vogeldag ook later hun nut hebben. Juist ook van “gewone” soorten, die niet snel aandacht krijgen, is er een indicatie van de waarneemkans anno 2004. Het verschuiven van de datum van de vogeldag van jaar tot jaar, versterkt de waarde ervan. Wordt vervolgd wegens succes, ergens eerste helft oktober 2005.

Peter de Barse en Martin Benard

Hieronder volgt nog de complete soortenlijst per team.

Soort / Team	pt.	A	B	C	D	E	F	Soort / Team	pt.	A	B	C	D	E	F
Knobbelzwaan	1	X	X	X	X	X	X	Bosruiter	2		X				
Toendrarietgans	2						X	Oeverloper	1		X	X	X	X	X
Kleine Rietgans	3						X	Kokmeeuw	1	X	X	X	X	X	X
Grauwe Gans	1	X	X	X	X	X	X	Stormmeeuw	1	X	X	X	X	X	X
Kolgans	1		X				X	Zilvermeeuw	1	X	X	X	X	X	X
Canadese Gans sp.	1	X	X	X			X	Kleine Mantelmeeuw	1	X	X	X	X	X	X
Brandgans	1	X	X	X	X	X	X	Grote Mantelmeeuw	1	X	X	X	X	X	X
Nijlgans	1	X	X		X	X	X	Houtduif	1	X	X	X	X	X	X
Bergeend	1	X	X		X	X	X	Holenduif	1	X	X	X	X	X	X
Casarca	3				X			Turkse Tortel	1	X	X	X	X	X	X
Krooneend	3			X				Zomertortel	2		X				
Tafeleend	2	X	X					Koekoek	1	X					
Kuifeend	1	X	X	X	X	X	X	Steenuil	3	X			X		
Krakeend	1	X	X	X	X	X	X	Ransuil	2			X			
Smient	1	X	X	X	X	X	X	Gierzwaluw	1				X	X	
Slobeend	1	X	X	X	X	X	X	IJsvogel	3	X		X		X	X
Wilde Eend	1	X	X	X	X	X	X	Groene Specht	2		X	X	X	X	X
Pijlstaart	2	X	X			X		Grote Bonte Specht	1		X		X	X	X
Wintertaling	1	X	X	X	X	X	X	Veldleeuwerik	1	X					
Patrijs	2		X					Oeverzwaluw	2					X	X
Fazant	1	X	X		X	X	X	Boerenzwaluw	1	X	X	X	X	X	X
Fuut	1	X	X	X	X	X	X	Huiszwaluw	1	X	X	X	X	X	X
Aalscholver	1	X	X	X	X	X	X	Graspieper	1	X	X	X	X	X	X
Grote Zilverreiger	3		X	X	X	X		Gele Kwikstaart	1	X	X	X		X	X
Blauwe Reiger	1	X	X	X	X	X	X	Gr.Gele Kwikst.			X		X	X	
Lepelaar	2	X	X	X	X	X	X	Witte Kwikstaart	1	X	X	X	X	X	X
Chil.Flamingo	3		X		X	X	X	Winterkoning	1	X	X	X	X	X	X
Wespendief	3					X		Heggenmus	1	X	X	X	X	X	X
Bruine Kiekendief	1	X	X	X	X	X	X	Roodborst	1		X	X		X	X
Blauwe Kiekendief	2					X		Gekr. Roodstaart	2		X				
Havik	2					X		Paapje	3			X	X	X	X
Sperwer	2	X	X	X	X	X	X	Roodborsttapuit	3					X	
Buizerd	1	X	X	X	X	X	X	Tapuit	2	X	X	X	X	X	X
Visarend	3		X		X	X	X	Merel	1	X	X	X	X	X	X
Torenvalk	1	X	X	X	X	X	X	Zanglijster	1	X	X	X		X	X
Boomvalk	2	X		X			X	Grote Lijster	2					X	
Slechtvalk	3					X	X	Kleine Karekiet	1		X				X
Smelleken	3				X		X	Tuinfluitier	1		X				
Waterral	3	X	X	X	X			Zwartkop	1		X	X	X	X	X
Waterhoen	1	X	X	X	X		X	Tjiftjaf	1	X	X	X	X	X	X
Meerkoet	1	X	X	X	X	X	X	Fitis	1	X	X		X		X
Scholekster	1		X	X	X	X	X	Goudhaantje	2		X				
Kluut	2		X					Grauwe Vliegenv	2					X	
Kleine Plevier	2	X						Staartmees	1		X				X
Bontbekplevier	2		X		X	X		Matkop	2		X			X	
Goudplevier	1	X	X	X	X	X		Pimpelmees	1	X	X	X	X	X	X
Kievit	1	X	X	X	X	X	X	Koolmees	1	X	X	X	X	X	X
Kanoet	3				X		X	Boomkruiper	1	X	X		X	X	X
Kleine Strandloper	2		X		X	X	X	Gaai	1	X	X	X	X	X	X

Temm.strandloper	3		X		X	X		Ekster	1	X	X	X	X	X	X
Krombekstrandloper	3		X		X			Kauw	1	X	X	X	X	X	X
Bonte Strandloper	1		X			X	X	Zwarte Kraai	1	X	X	X	X	X	X
Kemphaan	1	X	X		X	X	X	Spreeuw	1	X	X	X	X	X	X
Watersnip	1	X	X	X	X	X	X	Huisemus	1	X	X	X	X	X	X
Grutto	1				X		X	Ringmus	1	X	X	X	X		X
Rosse grutto	1		X		X	X	X	Vink	1	X	X	X		X	X
Wulp	1	X	X	X	X	X	X	Groenling	1	X	X		X	X	X
Zwarte Ruiter	2		X	X	X	X	X	Putter	1	X	X	X	X	X	X
Tureluur	1		X				X	Kneu	1	X	X		X		X
Groenpootruiter	2	X	X		X	X	X	Rietgors	1		X	X	X	X	X
Witgatje	2	X	X		X	X	X	Totaal (121)		73	97	68	84	89	90

ROOFVOGELS IN DE HOEKSCHE WAARD OOST 2004

Vorig jaar bleek een “mager” roofvogel jaar te zijn. Dit jaar ging het gelukkig beter!

De **Buizerd** gaf voor ons het 1e signaal dat de voedselsituatie dit jaar aanzienlijk beter leek dan vorig jaar. Hadden we vorig jaar maar 1 nest met 3 jongen (7x2 en de rest 1), dit jaar was er zelfs één nest met 4 jongen, 4x 3 jongen, 9x2 en 6x1. Opmerkelijk is dat het TOP-paar in beide jaren hetzelfde paar bij de Kiltunnel is.

Landelijk gezien begint de “gemiddelde” buizerd later aan zijn eileg dan de “gemiddelde” havik. Bij ons in de Hoeksche Waard is de buizerd er het vroegst bij! De Hoeksche Waardse havik begint gemiddeld 13 april (n=5), de buizerd deponert op 4 april (n=16) al zijn 1^e gemiddelde ei. Mogelijk als gevolg van de loofbomen (minder dekking vroeg in het jaar) of een andere prooi keuze?

De voedselvoorziening bij een buizerdpaar in het Oude Land van Strijen leek niet zo goed, mogelijk door concurrentie van de vele bruine kiekens daar. De veren van de jongen zaten vol met z.g.n. hongermaliën, dat zijn zwakke open plekken in de structuur van de veren veroorzaakt door voedseltekort.

De 2 jongen waren ongeveer 42 dagen oud en wogen slechts 647 en 746gr. terwijl ze 741 en 923gr. hadden moeten wegen (het verschil komt door M/V). En alsof het ze nog niet genoeg tegenzat was ook nog hun nest uit de boom gevallen. Toen we aankwamen balanceerde één jong op de paar takjes die nog over waren van het nest, de 2e zat op de grond. Ronald heeft van de resten van het oude nest een nieuw nest gefabriceerd in de boom ernaast en de jongen daarop geplaatst.

Op het **Havik** gebied is er goed en slecht nieuws te melden: Er zijn 3 nieuw territoria gevonden. Helaas is maar één van die 3 succesvol geweest, het paartje (met juveniele vrouwtje) bracht 3 jongen groot. De andere twee nieuwe territoria mislukten (boom omgevallen en eieren niet uitgekomen). In het totaal zijn er in ieder geval 4 broedsels geslaagd.

Met de **Sperwer** gaat het prima, Er zijn 4 nieuwe territoria gevonden en één van de bekende paartjes ('s Gravendeel Geluidswal) had maar liefst 6 jongen! Het vinden van de 4 nieuwe nesten bewijst maar eens te meer dat er waarschijnlijk nog wel heel wat meer aan sperwers zit in de Hoeksche Waard, we hoeven ze alleen maar te vinden!

Het sperwerpaar van de Molendijkbos had op het moment van ringen maar 1 jong, terwijl het de vorige jaren toch veel succesvoller was. Van de winter dat bosje maar eens doorzoeken op sporen van andere rovers!

De zomerstorm van 24 juni zorgde voor de enige bedroefde klank in het sperwer verhaal: Onder één nest lag één dood jong en onder een ander nest twee dode jongen.

De **Torenvalken** deden het dit jaar met 14 succesvolle paren met totaal 56 jongen een stuk beter dan vorig jaar. Minder positief is dat de laatste 3 jaar een aflopend aantal territoria wordt vastgesteld (19 in 2002, 17 in 2003 en dit jaar slechts 16). Omdat de onderzoeksmethode is gewijzigd is er nog geen conclusie aan te verbinden maar toch iets om in de gaten te houden.

Ook minder positief is wat er gebeurde bij het nest van de suikerfabriek. Daar dacht een medewerker van de suikerfabriek "Leuk voor thuis zo'n valk" en nam een perfect gezond jong mee naar huis! De man is gesommeerd het beest terug te brengen en dat is ook gebeurd. Omdat echter de andere jongen uitgevlogen waren is de valk overgedragen aan de vogelklas Karel Schot.

In een hoogspanningsmast nabij Maasdam broedde een paartje torenvalk succesvol (3 jongen) maar wel zeer laat! Op 7 augustus hadden de jongen nog koppen met dons, op de 16^e waren de jongen volledig in de veren en de 21^e vlogen ze om het nest. Hieruit is af te leiden dat de eieren op 15 juni zijn gelegd (met enige onzekerheid). Landelijk startte de laatste torenvalk in 2003 op 1 juni. Het is mogelijk dat het een 2^e legsel is, dat is niet bekend.

De **Bruine kiekendief** blijft lastig om gestructureerd te inventariseren. In de gehele Hoeksche Waard zijn 29 paar vastgesteld die een broedpoging deden, waarvan er minstens 6 paren succesvol waren.

Van de **Boomvalk** zijn 4 actieve territoria gevonden waarvan minimaal 3 succesvol, van het vierde nest hebben we geen broedpoging kunnen ontdekken. Een van de nesten werd pas gevonden toen er nog maar één vliegvlug jong op zat. Omdat we die maar als één jong tellen is het aantal jongen in de tabel mogelijk iets te laag.

Els en Agnes hadden het geluk om een paar boomvalken (met 3 jongen) min of meer in hun achtertuin te hebben!

Tja, de **Slechtvalk**, wie zal het zeggen? Ondanks dat vele mensen vele malen keken en meerdere exemplaren waarnamen is er bij de kast aan het Haringvliet geen "wettig en overtuigend bewijs" gevonden voor een succesvol broedgeval.

In de polder Oud Bonaventura worden ook met regelmaat slechtvalk(en) waargenomen, waarschijnlijk exemplaren van de locatie Moerdijk, desalniettemin toch maar in de gaten houden volgend jaar.

Prooien

Dit jaar zijn voor de sperwer niet alleen de prooiresten op het nest gedetermineerd maar zijn er ook een aantal malen alle prooiveren bij wat plukplaatsen verzameld. Voor diegene die zijn blauw/witte parkiet kwijt is: "**Sorry!**"

- Buizerd (43) 6x postduif, 6x fazant, 3x spreeuw, 3x wilde eend, 2x grutto, 2x holenduif, 1x houtduif, 1x gaai, 1x tureluur,, 1x slobend, 1x pimpelmees, 7x haas, 6x veldmuis, 3x mol, 1x bruine rat, 1x muis spec, 1x vis spec.
- Havik (10) 3x postduif, 2x ekster, 1x houtduif, 1x fazant, 1x spreeuw, 1x grote bonte specht, 1x haas
- Sperwer (33) 5x koolmees, 5x groenling 5x huismus, 4x pimpelmees, 3x witte kwik, 2x boerenzwaluw, 2x putter, 1x winterkoning, 1x postduif, 1x spreeuw, 1x vink, 1x zwarte roodstaart, 1x turkse tortel, **1x parkiet**

De cijfers voor 2004

Er zijn in de oostelijke helft van de Hoeksche Waard (inclusief de ABH) 98 territoria met 62 broedgevallen geconstateerd, mislukt en succesvol. 72 jongen (34xBu, 8xHa, 22xSp, 9xTv) kregen een ring aangemeten.

2004 Hoeksche Waard	Actieve Territoria	Succesvolle Paren	Mislukt	Aantal Jongen	Gem. Aantal Jongen
Buizerd	37	20	6	40	2,0
Havik	9	4	3	8	2,0
Sperwer	13	8	3	31	3,9
Boomvalk	4	3		6	2,0
Bruine Kiek	19			3	
TORENVALK	16	14	1	56	4,0
Totaal	98	49	13	144	

Alle soorten: inclusief de ABH.

Havik: inclusief 1 paar op de Ventjagersplaten.

Van de 10 paar bruine kiekken in West, waren er (voor zover bekend) 5 paren succesvol met in het totaal 14 jongen (gem. 2,8).

Ter vergelijking het vorige jaar, zowel voor de Hoeksche Waard als landelijk (bron WRN):

2003	Actieve Territoria	Succesvolle Paren	Aantal Jongen	Gem. Aantal Jongen	Landelijk Gem. Aantal Jongen
Buizerd	35	19	28	1,5	1,7
Havik	6	3	6	2,0	2,5
Sperwer	9	8	23	2,9	3,8
Boomvalk	3	3	6	2,0	2,3
Bruine Kiek	17	8	14	1,8	3,1
TORENVALK	17	11	35	4,0	4,0
Totaal	87	50	112		

Opmerkelijk is dat onze gemiddeld aantal jongen (per succesvol paar) bijna over de hele linie lager is dan het landelijk gemiddelde.

Hierbij wil ik de volgende personen **hartelijk bedanken** voor hun hulp:

Ronald in't Veld, Han Benard, Janus Verkerk, Els Marijs, Agnes Gouw, Arjan en Jaap-Jan Leeuwenburgh, Norman van Swelm, Adrie v/d Heijden, Dick van Houwelingen, Gerard Ouweneel, Cees Mesker, Paul Groeneweg, Gert Huijzers, Rob Burgmans, Peter de Barse, Mark Hoekstein, Rob ter Horst, Rob Strucker, Mieke Luitwieler en uiteraard de terreineigenaren.

Martin Mollet (MartinMollet@hetnet.nl)

DELTA-BRANDJES MET KLEURINGEN

Op 10, 11 en 12 juli 2004 zijn er in de rui-periode 300 volwassen en jonge Brandganzen op de Hellegatsplaten van kleurringen voorzien. Het ringen van de 146 volwassen en 154 juveniele Brandganzen maakt deel uit van een internationaal Brandganzenonderzoek in Rusland, Zweden en Nederland. Eén van de doelen van het onderzoek is het in kaart brengen van de verspreiding van de ganzen buiten de broedtijd; hebben we te maken met (lokale) standvogels of er is toch in enige mate sprake van trek. Daarnaast is het de bedoeling dat het onderzoek een licht gaat werpen op overeenkomsten en verschillen tussen de vogels van de arctische streken in Rusland, de populatie van Gotland en onze Delta-Brandjes. Gekeken wordt naar broedsuccessen, broedduur, broedkalender, groei en conditie van volwassen en jonge vogels, enz..

Een ieder die zeer regelmatig naar ganzenringen kijkt, wordt gevraagd alert te zijn op onze lokale exemplaren. Alle vogels zijn aan de *linker poot* voorzien van een *mintgroene* ring en aan de *rechter poot* een *gele* ring.

Het onderzoek staat onder leiding van Henk van der Jeugd van de Rijks Universiteit Groningen. Alle ringwaarnemingen kunnen zowel per post als per e-mail aan hem worden toegezonden.

Henk van der Jeugd
Animal Ecology Group
University of Groningen
PO Box 14 NL-9750 AA Haren
The Netherlands
e-mail: h.p.van.der.jeugd@biol.rug.nl

Momenteel heb ik een artikel over de brandjes in voorbereiding, met het voornemen om dit in de volgende "In Vogelvlucht" te laten plaatsen.

Veel succes met het aflezen van de ringen. De eerste ringen heb ik intussen op de Korendijksche Slikken mogen aflezen.

Gert Huijzers

WINTERTELLINGEN IN DE HOEKSCHE WAARD SEIZOEN 2003 – 2004

Voor de 3^e maal zijn afgelopen winterseizoen alle uitgevoerde tellingen verzameld en per poldernummer en per deelgebied voor de vereniging vastgelegd. Ook werd wederom het fourageergedrag van de 4 meest voorkomende ganzen vastgelegd. Hierbij is van de ganzen en zwanen een overzicht van de totalen per maand en van de totalen per maand per deelgebied. Van de overige wintervogels is er alleen een overzicht van de totalen per maand van het betreffende seizoen. Ten opzichte van de ontvangen gegevens van vorig seizoen zijn er deze maal geen verschillen wat een goede vergelijking mogelijk maakt. In november zijn de O. en W. Laagjes niet geteld en in december hadden veel tellers last van zeer slecht weer. De telweekends waren op: 18 en 19 oktober, 15 en 16 november, 13 en 14 december 2003, 17 en 18 januari, 14 en 15 februari, 13 en 14 maart 2004.

Het weer

September en de eerste dagen van oktober waren droog en vrij warm. Een week voor de oktobertelling volgden 5 dagen met veel wind en regen. De 2^e helft van oktober was koud (het was de koudste maand sinds 30 jaar), met een enkele maal lichte nachtvorst, er viel niet al te veel regen. November was zacht en begon droog, later in de maand werd het wisselvalliger met nogal eens wat regen. Vanaf 5 december werd het kouder en volgden er weer wat nachten met lichte vorst. In het telweekend was het weer zeer slecht: regen en harde wind. Daarna werd het zachter en wisselvalliger. Na de jaarwisseling volgden wederom enkele nachten met lichte vorst en er viel zelfs wat sneeuw. Maar al snel werd het weer zachter met regelmatig regen. Eind januari viel er enkele dagen zelfs wat sneeuw maar er was geen vorst van betekenis. Februari begon zacht en nat maar in de 2^e helft van de

maand vóór het 's nachts regelmatig enkele graden, overdag werd het dan ca 5° C, en er was wat sneeuwval. Ook de 1^e helft van maart bleef het koud met soms lichte nachtvorst. De 2^e helft van de maand werd het zachter.

Ganzen en zwanen

Evenals vorig jaar werden, door het mooie herfstweer, de landbouwpercelen na de oogst al snel geploegd. Natuurlijk is dat prima voor de boeren maar voor de ganzen en zwanen is er dan weinig voedsel in de vorm van oogstresten beschikbaar. Waarschijnlijk om die reden fourageerden bij de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen in oktober wederom ca 3.100 Grauwe- en 125 Kolganzen op nog te velde staande bieten. Het is ondertussen wel duidelijk geworden dat voornamelijk dit gebied en de polders in het westen van de Hoeksche Waard het meest te lijden hebben van schade door ganzen. Oogstresten langer beschikbaar laten zijn, indien mogelijk, door later te ploegen zou een oplossing kunnen zijn. Hiervoor moet dan wel een vergoeding voor gegeven worden, maar alle "potjes" zullen wel leeg zijn.

Het aantal Knobbelzwanen was gemiddeld een fractie hoger dan vorig jaar. Dit kwam vooral omdat er ook in maart nog veel werden geteld. Zoals te zien in de bijlage "Ganzen en zwanen per deelgebied" zijn de grootste aantallen te vinden in het Oudeland van Strijen. Ook werden weer enkele Zwarte zwanen opgemerkt. Kleine zwanen, 11 ex. in november, en Wilde zwanen, 2 ex. in januari, blijven helaas zeer schaarse vogels op ons eiland, evenals de Rietgans. Door het geringe aantal laat ik het voedselgedrag van deze laatst vermelde soort maar onbesproken.

De aantallen van de Kolgans kwamen dit seizoen gemiddeld wat hoger uit dan vorig seizoen, het hoogste aantal werd geteld in januari. In oktober waren 2870 ex. op gras te vinden, 758 ex. op oogstresten en 125 ex. op niet geoogste bieten. In november fourageerden 4129 ex. op gras en ruim 1500 ex. op oogstresten. In december waren bijna allen te vinden op grasland, slechts 29 ex. op oogstresten en 64 ex. op wintertarwe. In januari zaten 7611 ex. op grasland, 357 ex. op een niet ingezaaide akker en 26 ex. op wintertarwe. In februari werden vrijwel allen op grasland gezien en in maart 629 ex. op grasland en 500 ex. op wintertarwe.

Ongeveer 1 november waren op de Korendijkse Slikken de eerste Dwergganzen aanwezig, in het Oudeland van Strijen was dat op 8 november. Vooral in het laatst genoemde gebied kon vanaf die datum tot in de 2^e helft van februari op enkele vaste plaatsen bijna altijd wel enkele van deze, van een Zweeds herintroductie project afkomstige, ganzen gevonden worden. Het betrof een groep van ca. 44 ex. die vermoedelijk bijna de gehele voornoemde periode in het gebied bleef. Dit had een enorme aantrekkingskracht op ganzenliefhebbers van binnen en buitenland. Zelf heb ik o.a. zelfs 2 Italianen op de goede plek kunnen brengen om deze ganzen te zien. Het enthousiasme was groot. Tijdens de februari telling werden in het Oudeland van Strijen nog steeds 44 ex. gezien en op de Korendijkse Slikken waren er toen 18 ex. aanwezig zodat toen ca ¼ van de "Nederlandse" Dwergganzen populatie in de Hoeksche Waard aanwezig was.

Grauwe ganzen werden er in het 4^e kwartaal van 2003 beduidend minder gezien dan vorig seizoen. Dit had waarschijnlijk deels te maken met de hoeveelheid beschikbaar voedsel. In oktober werden er 1995 ex. gevonden op gras of in natuurgebieden, 4450 ex. op oogstresten en 3100 ex. op niet geoogste bieten. In november was dat: 3805 ex. op gras, 4087 ex. op oogstresten en 1480 ex. op wintertarwe. In december zaten 2508 ex. op gras, 823 ex. op oogstresten en 880 ex. op wintertarwe of graszaad. In januari werden 2012 ex. gevonden op grasland, 853 ex. op geploegde akker en slechts 7 ex. op wintertarwe. In februari was dat: 1473 ex. op gras, 80 ex. op de akker en 141 ex. op wintertarwe. In maart werden nog 950 ex. geteld op grasland of akker en 210 ex. op wintertarwe.

Voorals langs het Haringvliet en het Spui werden weer flinke aantallen Soepganzen gezien. Tijdens de tellingen langs de Oude Maas waren in november en december resp. 3 en 6 Indische ganzen aanwezig. De gebruikelijke Ross' gans werd dit seizoen slechts 1 maal waargenomen en wel in oktober op de Korendijkse Slikken. Het aantal Canadese ganzen lijkt nog steeds toe te nemen, ze zijn vooral te vinden langs het Spui en in mindere mate het Oudeland van Strijen. In februari waren 203 ex. uitgeweken naar de Oude Maas. Tussen de Brandganzen werden, zoals gebruikelijk, in enkele maanden een paar Kleine canadese ganzen gevonden. Dit zullen ontsnapte ganzen zijn uit collecties van de ondersoort minima.

Brandganzen werden weer massaal gezien, het hoogste aantal 23.631 ex. in januari was weer hoger dan vorig seizoen, toen dat 21.091 ex. was. De O. en W. Laagjes, de Korendijkse Slikken en het Oudeland van Strijen zijn de gebieden om deze gans te zien. In januari en februari waren er echter ook flink wat te vinden langs het Spui. Allen werden geteld op grasland met uitzondering van december, toen er 30 ex. op akker of oogstresten te vinden waren, en in maart troffen de tellers 80 ex. op wintertarwe aan.

Overige waargenomen ganzen zijn: Rotgans (2 maal), Roodhalsgans (3 maal) en de exoten: Magelhaengans, Keizergans en Knobbelsgans.

Evenals vorig jaar telde men in oktober het grootste aantal Nijl ganzen, namelijk 596 ex. Wederom een hoger aantal, vorig seizoen waren er dat 475 ex..

Gemiddeld werden er dit seizoen per telling 21.466 ganzen en zwanen gezien wat een fractie hoger is als het vorig seizoen toen dat 21.254 ex. was. In januari werd het hoogste aantal van dit seizoen geteld, namelijk 35.246 ex. daarbij waren 23.631 Brand ganzen.

Overige soorten

Het Spui is de plaats waar je in de winter de meeste kans hebt een Dodaars te zien, in februari werden daar zelfs 13 ex. geteld. Voor de Fuut is dat de Binnenmaas met als hoogste aantal 111 ex. in november. De Aalscholver kun je tegenwoordig vrijwel overal tegenkomen maar de Oude Maas is toch meestal de beste plek, het maximum aantal voor dat gebied was 67 ex. in december. De hoogste aantallen voor 2 andere gebieden waren: in november 42 ex. in het Oudeland van Strijen en in december 75 ex. op de Binnenmaas. In oktober en januari werd in het Oudeland van Strijen een Roerdomp waargenomen. In het Groote Gat was dat in januari en februari en in laatst genoemde maand werd een 2^e ex. gevonden langs de Oude Maas. De Grote zilverreiger is al enige tijd geen zeer schaarse soort meer in ons land. In oktober werden er zelfs 9 ex. gezien op de Korendijkse Slikken, het beste gebied op ons eiland voor deze soort, 2 ex. verbleven toen in het Oudeland van Strijen. Ook in enkele andere gebieden dook deze winter echter soms een ex. op zodat veel tellers mee konden genieten van deze welkome aanvulling van onze avifauna. Bij Strijen was aan de rand van de bebouwde kom vanaf november een Ooievaar te bewonderen. In februari komen traditiegetrouw de eerste Lepelaars weer terug naar ons land. In februari werden 2 ex. gezien langs de Oude Maas en 8 ex. in het Oudeland van Strijen. In maart waren in laatst genoemd gebied 4 ex. aanwezig en op de Korendijkse Slikken 8 ex. Het hoogste aantal Bergeenden in februari en maart werd geteld langs de Oude Maas, resp. 97 en 90 ex. Voor de Smient is het Oudeland van Strijen veruit het belangrijkste gebied, het maximum aantal in dat gebied: 4402 ex. werd gezien in maart. Voor de Krakeend, Wintertaling en Brilduiker is de Oude Maas het belangrijkste gebied. Wintertaling waren echter ook ruimschoots aanwezig langs het Haringvliet. Nonnetjes werden op diverse plaatsen waargenomen, in het Oudeland van Strijen waren in februari 9 ex. en in maart nog 5 ex. aanwezig. De Middelste zaagbekken werden gevonden langs het Haringvliet, in maart lag er tevens 1 ex. op het Spui. Naar de Grote zaagbek kun je het beste zoeken op de Binnenmaas, in februari werden daar zelfs 37 ex. geteld.

In oktober was er op de Korendijkse slikken alweer een Zeearend aanwezig en in december bracht een ex. een bezoek aan het Oudeland van Strijen tijdens het telweekend. De Binnenmaas is de grootste leverancier van de Meerkoet, in december werden er daar 1239 ex. gezien. De 2 Oeverlopers in februari werden gevonden op de terreinen van Suiker Unie langs de Oude Maas en waren zeer waarschijnlijk overwinterraars, dit gebeurde daar al eerder. De Zwartkopmeeuw in maart werd geteld in de polder Groot Zuid Beijerland midden en de Dwergmeeuw in januari langs de Oude Maas. Een Kleine bonte specht werd in maart waargenomen bij het Groote Gat. Op 15 november vloog er nog een Boerenzwaluw over de polder Oude Korendijk. Vrijwel alle Waterpiepers werden geteld langs de Oude Maas, enkele in de polder De Mijl en in maart 1 ex. in het Oudeland van Strijen. De Oeverpieper in december bevond zich op de Korendijkse Slikken. Grote gele kwikstaarten in november en december werden gezien langs de Oude Maas en in januari 1 ex. bij het Groote Gat en 1 ex. in de polder De Mijl. In maart was een Rouwkwikstaart en in oktober 2 Zwarte roodstaarten aanwezig langs de Oude Maas op het terrein van Suiker Unie. In het Oudeland van Strijen en het Groot Koninkrijk werd ook dit winterseizoen weer regelmatig een Roodborsttapuit waargenomen, in het laatst vermelde gebied waren er dat in maart zelfs 3 ex. Een late Zwartkop werd in oktober genoteerd langs de Oude Maas. Vuurgoudhaantjes werden als volgt gevonden: oktober 1 ex. op de Korendijkse Slikken, november en december 1 ex. nabij Strijen, januari 1 ex. op de grondbergingsvelden van Suiker Unie, februari 2 ex. langs de Oude Maas en maart 2 ex. in het Oudeland van Strijen. Baardmannetjes werden o.a. gezien op de Korendijkse Slikken: in oktober en november 20 ex., het Groote Gat: oktober 8 ex. en februari 6 ex., maar ook enkelen langs de Oude Maas en in het Oudeland van Strijen. In oktober werden 8 Zwarte mezen genoteerd op de Korendijkse Slikken en 2 ex. langs de Oude Maas. Op de Korendijkse Slikken overwinterden 2 Klapeksters, een vogel die we niet al te veel te zien krijgen in de Hoeksche Waard. Een enkele maal werden daar zelfs 3 ex. waargenomen. Tijdens een trektelling in de Mariapolder in oktober werden tevens 2 overvliegende ex. gezien en op 5 november was 1 ex. kortstondig aanwezig in het Groot Koninkrijk. In de polder De Mijl was afgelopen winterseizoen regelmatig een Noordse kauw te vinden in een groepje Kautjes. In de polders in het

westen van ons eiland zijn vooral in de herfst soms flinke aantallen Roeken te vinden. Buiten de wintertellingen werden hogere aantallen als de 20 vermelde ex. in oktober gezien. Een Bonte kraai werd in oktober gevonden bij het Piershilse Gat en in december in de polder Groot Zuid Beijerland. Tijdens de 6 tellingen werden er, met de zwanen en ganzen erbij en inclusief de exoten, 136 soorten vogels waargenomen. Het hoogste aantal wintervogels werd, zoals te zien is in de bijlagen, geteld in januari met 56.505 ex., het laagste aantal van 32.231 ex. in maart is nog steeds een respectabel aantal. Ik denk dat het zinvol is om op deze manier "onze wintervogels" te blijven volgen en doe dus weer een beroep op betrokkenen om ook het aanstaande seizoen de gegevens weer op dezelfde wijze aan mij op te zenden. Omstreeks 1 april waren alle gegevens van het voorbije seizoen binnen en kon ik dit verslag gaan maken, dank daarvoor.

Arie van der Linden

Wintertellingen in de Hoeksche Waard 2003 - 2004

	okt-03	nov-03	dec-03	jan-04	feb-04	mrt-04
Dodaars	8	7	12	7	15	13
Fuut	134	156	47	120	158	123
Aalscholver	137	158	184	109	106	69
Roerdomp	1			2	2	
Grote zilvreiger	11	4	3	4	4	2
Blauwe reiger	167	99	83	111	133	109
Ooievaar		1	1	1	1	1
Lepelaar					10	12
Bergeend	5	9	7	46	143	143
Smient	1855	3693	5226	5455	5506	5778
Krakeend	277	465	392	447	404	393
Wintertaling	562	803	450	176	252	563
Wilde eend	2276	3713	3376	2913	2920	2602
Soepeend	59	140	109	141	106	108
Pijlstaart	7	21	6	6	26	52
Slobeend	104	182	24	100	91	87
Tafeleend	87	104	93	43	85	37
Kuifeend	100	666	1116	848	896	779
Brilduiker	3	2	4	27	10	48
Nonnetje		1		7	14	6
Middelste zaagbek				4		5
Grote zaagbek			28	17	46	11
Zeearend	1		1			
Bruine kiekendief						6
Blauwe kiekendief	3	6	4	7	5	3
Havik	5	2	2	3	4	4
Sperwer	8	7	5	5	5	4
Buizerd	59	60	57	68	80	64
Torenvalk	25	36	16	28	26	25
Smelleken	2				1	3
Slechtvalk	1	2	2	3	4	4
Patrijs	9		11	10	8	4
Fazant	105	139	148	122	170	145
Waterral	6	3	5	1	8	3
Waterhoen	136	239	255	247	340	205
Meerkoet	1572	2255	2540	2497	2693	1477
Scholekater	43	62	58	159	169	372
Kluut						41
Bontbekplevier						4
Goudplevier	1987	1736	212	801	22	1013
Kievit	2449	1677	483	1546	1624	1348
Bonte strandloper		3	3			34
Kemphaan						22
Bokje	1	3	2			1
Watersnip	103	48	20	1	10	28
Houtsnip	1	1	1			
Grutto						359
Wulp	41	71	54	300	269	184
Zwarte ruiter	2					
Tureluur	8	1	2			42
Witgatje	6	9	7	3	2	4
Oeverloper	3				2	1
Zwartkopmeeuw						1
Dwergmeeuw				1		
Kokmeeuw	1998	815	846	1041	1640	1292
Stormmeeuw	136	126	314	296	290	411
Kleine mantelmeeuw	13	1				14
Zilvermeeuw	19	21	50	26	24	42
Grote mantelmeeuw	6	7	12	10	3	3
Holenduif	90	304	324	215	39	357
Houtduif	1523	245	87	157	532	785

Wintertellingen in de Hoeksche Waard 2003 - 2004

	okt-03	nov-03	dec-03	jan-04	feb-04	mrt-04
Turkse tortel	36	51	110	83	98	52
Steenuil	1	1	1		1	1
Ransuil				1	1	1
IJsvogel	4	4	5	3	1	1
Groene specht	5	3		7	6	5
Grote bonte specht	14	5	4	12	7	9
Kleine bonte specht						1
Veldleeuwerik	314	17	25	24	6	43
Boerenzwaluw		1				
Graspieper	221	81	30	25	103	93
Waterpieper	7	6	11	7	16	8
Overpieper			1			
Grote gele kwikstaart		2	1	2		
Witte kwikstaart	25	5	4	1	3	28
Rouwkwikstaart						1
Winterkoning	59	44	26	28	62	61
Heggemus	16	3	3	5	8	12
Roodborst	45	16	15	11	11	14
Zwarte roodstaart	2					
Roodborstapuit		2	2	1	2	3
Mereel	133	83	149	100	95	130
Kramsvogel	362	143	983	88	78	82
Zanglijster	22	9	3	1	10	23
Koperwiek	65	7	10	16	10	73
Grote lijster	2	1	5	1		1
Zwartkop	1					
Tijftjaf	12				1	1
Goudhaantje	15	20	5	6	9	3
Vuurgoudhaantje	1	1	1	1	2	2
Baardmannetje	31	20	3	5	8	1
Staatmees	7	13	14	12	19	18
Matkop	8	3	2	8	2	3
Zwarte mees	10					
Pimpelmees	66	51	33	51	70	48
Koolmees	88	56	56	83	145	86
Boomkruiper	6	8	8	8	13	5
Klapekster		2		1	2	1
Gaai	23	13	15	11	19	29
Ekster	124	99	125	169	207	172
Kauw	754	730	1061	962	789	929
Noordse kauw			1			1
Roek	20			3		
Zwarte kraai	278	312	249	258	277	277
Bonte kraai	1		1			
Spreeuw	4873	9339	1699	909	847	1030
Huismus	66	51	26	16	40	15
Ringmus	55	56	34	29	55	24
Vink	114	94	119	75	58	76
Keep	19	6			4	17
Groenling	45	31	6		14	
Putter	115	89	35	95	35	67
Sijs	1	7	15	10	45	8
Kneu	20	1				
Rietgors	67	9	5		18	22
Muskuseend			4			
	24.308	29.598	21.587	21.259	22.095	22.723
Zwanen en ganzen	17.111	21.803	17.530	35.246	27.600	9.508
Totaal	41.419	51.401	39.117	56.505	49.695	32.231

Wintertellingen ganzen en zwanen in de Hoeksche Waard 2003 / 2004

	okt-03	nov-03	dec-03	jan-04	feb-04	mrt-04
Knobbelzwaan	187	151	195	174	181	183
Zwarte zwaan	1			4	3	
Kleine zwaan		11				
Wilde zwaan				2		
Rietgans	7	50	43		9	
Kolgans	4017	5643	4829	8003	5574	1129
Dwerggans		28	33	11	62	
Grauwe gans	9588	9372	4222	2872	1694	1180
Soeppgans	390	143	275	112	158	73
Indische gans		3	6			
Ross' gans	1					
Canadese gans	379	341	75	388	298	140
Kleine canadese gans			3	4	2	
Brandgans	1945	5901	7968	23631	19558	6760
Rotgans			1		1	
Roodhalsgans			1	1	1	
Magelhaengans	2	1	1			
Keizergans		1				1
Knobbelgans		1				
Nijlgans	596	159	78	44	63	62
	17.111	21.803	17.530	35.246	27.600	9.508

in november zijn de O en W Laagjes niet geteld

in december werden de tellingen beïnvloed door regen en harde wind

Ganzen en zwanen per deelgebied

okt-03	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	25	4	3	25	117	13		187
Zwarte zwaan	1							1
Rietgans					7			7
Kolgans	1009	538		7	1753		710	4017
Grauwe gans	665	2841	310	443	27		5300	9586
Soeppgans	280		105		5			390
Ross' gans	1							1
Canadese gans	1		215		118	45		379
Brandgans	1880		50		15			1945
Magelhaengans			2					2
Nijlgans	368	2	57	53	114	2		596

nov-03	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	1		2	16	109	22	1	151
Kleine zwaan					11			11
Rietgans							50	50
Kolgans	8	550		830	2578	3	1678	5643
Dwerggans					28			28
Grauwe gans	759	3200	25	1608	81	32	3667	9372
Soeppgans	65	1	43		22	6	6	143
Indische gans				3				3
Canadese gans			245	29	54	13		341
Brandgans	4517			4	1378	1	1	5901
Magelhaengans			1					1
Keizergans						1		1
Knobbelgans						1		1
Nijlgans	6	48	61	25	13	8		159

dec-03	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	6	4	6	5	142	22	10	195
Rietgans				43				43
Kolgans	2	1241	2	2060	1291	3	30	4629
Dwerggans					33			33
Grauwe gans	840	1027	141	1968	157	26	63	4222
Soepgans	65	6	170		8	26		275
Indische gans				6				6
Canadese gans			6	2	17	50		75
Kleine canadese gans	2				1			3
Brandgans	6501	9	110	37	1311			7968
Rotgans					1			1
Roodhalsgans					1			1
Magelhaengans			1					1
Nijlgans	2	4	5	41	13	13		78

jan-04	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	1	4		6	125	20	18	174
Zwarte zwaan		1			3			4
Wilde zwaan					2			2
Kolgans	45	717	1	1557	5659	10	14	8003
Dwerggans	1				10			11
Grauwe gans	732	152	230	1013	271		474	2872
Soepgans	16	2	46		15	29	4	112
Canadese gans			255	4	71	58		388
Kleine canadese gans					4			4
Brandgans	10986	12	1000	85	11538		10	23631
Roodhalsgans					1			1
Nijlgans		20	7	8	3	4	2	44

feb-04	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	12	6	10	11	123	6	13	181
Zwarte zwaan	1				2			3
Rietgans	7			2				9
Kolgans	2	177		1	5286	1	107	5574
Dwerggans	18				44			62
Grauwe gans	224	158	97	120	85	28	982	1694
Soepgans		1	124		10	17	4	156
Canadese gans			48	203	32	15		298
Kleine canadese gans	1				1			2
Brandgans	9000	1	1100	2	8946	2	505	19556
Rotgans	1							1
Roodhalsgans					1			1
Nijlgans			6	37	8	8	4	63

mrt-04	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	6	2	2	9	146	10	8	183
Kolgans	6	390			232	1	500	1129
Grauwe gans	456	76	50	57	30	4	487	1180
Soepgans	30		14		26	3		73
Canadese gans	4	2	59	41	28	6		140
Brandgans	5170		3	3	1504		80	6760
Keizergans			1					1
Nijlgans	14		2	18	13	5	10	62

VERGADERING VOGELWERKGROEP HWL 25 MAART 2004

Aanwezig 35 personen, waar onder de gasten Riki Groen, Aad de Boer en Ton Elseman.

Mededelingen:

- De beheerder van de Zalmvisserij trouwt binnenkort. De pet gaat rond.
- Hans Willemsen is niet aanwezig, maar heeft laten weten dat hij nog contacten onderhoud met de uitvoerders van de HSL bij 's-Gravendeel in de hoop dat er alsnog een kunstmatige oeverwaluwand kan worden gerealiseerd. Hans is pessimistisch over realisatie hiervan.
- Op 12 juni 2004 is er een plattelandsmarkt op de Zalmvisserij. De verschillende werkgroepen kunnen zich hier presenteren.
- Slechtvalkenkast (Haringvliet). Er zijn waarnemingen in de periode van 18 januari t/m 21 maart. Het lijkt erop dat zich 3 slechtvalken ophouden in de omgeving van de kast. **Verzocht** wordt om waarnemingen te melden inclusief het tijdstip. Janus wil een hele dag gaan posten met een groep mensen. Belangstellenden kunnen zich bij hem melden.
- Vandaag de eerste boerenzwaluw gesignaleerd bij de fietstunnel (Heinenoord). Tevens de eerste boomvalk.

W.O.P. –locaties

Cees Mesker geeft een overzicht van 2003. Er is een toename van rietvogels en een afname van grondbroeders. De oorzaak is vooral het opkomen van meer riet en ruigte. Er zijn plannen om te gaan maaien.

Inmiddels gaat het vierde jaar van de tellingen beginnen. Er zijn een aantal (nieuwe) locaties die eigenlijk nog geteld moeten gaan worden. Omdat het project te ver gevorderd is, stelt Cees voor om deze nieuwe locaties eenmalig in het vijfde jaar te tellen. Cees zal hier een voorstel voor maken.

Het idee is om de inkomsten te gebruiken om een boekje te maken.

Er wordt een opmerking gemaakt dat op sommige terreinen overlast is van honden. Dit is eigenlijk een probleem dat in veel natuurterreinen wordt gesignaleerd.

Weidevogelbescherming

Weidevogelbescherming is een intensief gebeuren. Zes jaar geleden is er begonnen met het geven van cursussen. Inmiddels zijn er vijf vrijwilligers en kan de werkdruk wat worden verdeeld. Landelijk zijn er 28 groepen die samen 20.000 ha. nalopen.

Het blijkt dat de meeste boeren bereid zijn om mee te werken. Soms vragen de boeren om een vergoeding.

Er zijn nog steeds redelijk veel weidevogels, maar door verdere intensivering van de landbouw komen de weidevogels wel steeds meer onder druk te staan. De vrijwilligers werken met een nestlogboekje. Na het seizoen gaan de boekjes naar Landschapsbeheer.

In grasland plaatst men stokjes waar de boeren omheen maaien. In bouwland en akkerland kunnen de nesten vaak gewoon verplaatst worden.

Roofvogeltelling

We hebben voor de 20^e keer een roofvogeltelling gehouden. Hoewel de buizerd en torenvalk dit keer lager scoorden, was het toch de op een na beste telling die we hebben gehad.

De slechtvalk begint een gewone verschijning te worden en ook de zeearend zien we laatste jaren regelmatig.

Kerkuilen

In 2003 waren er geen meldingen van broedgevallen. Het was ook landelijk een slecht jaar voor de kerkuil.

Er hangen nu aardig wat uilenkasten en er komen ook wel meldingen binnen van waarnemingen. De afgelopen winter zijn er van 13 locaties waarnemingen gemeld.

Stenuilen

West heeft een BMP-plot gemaakt voor de steenuilen vanaf seizoen 2004. Er zijn plannen om in 2005 heel Zuid Holland te inventariseren.

IJsvogels

Er zijn momenteel zeven wandjes gemaakt. Op twee locaties zijn er al ijsvogels actief.

Inventarisatie broedvogels

Er wordt aandacht gevraagd voor het seizoen 2004 om toch vooral de meldingen door te geven aan Arie. In het bijzonder de schaarse soorten.

BMP plots

In de Hoeksche Waard zijn er drie BMP plots: de Korendijkse Slikken, Oude Maas en Zeehondenplaat.

Van de Korendijkse Slikken worden al sinds 1989 de gegevens aan SOVON doorgegeven. Paul Groeneweg inventariseert sinds 2000 de zuidwest punt (57 ha.). Gemiddeld zijn er ongeveer 40 soorten broedvogels. Cumulatief komt het aantal op 81 soorten

De Oude Maas (Heinenoordtunnel west en oost) betreft een oppervlakte van 33 ha. die door zeven personen wordt geïnterviewd. De inventarisatie is begonnen in 2001. Cumulatief zijn er 50 soorten geteld.

Voor dit gebied loopt een MER. procedure (Milieu Effect Rapportage) om een golfbaan te kunnen realiseren. Het is dan van groot belang dat er gegevens worden verzameld.

De Zeehondenplaat wordt pas sinds 2002/2003 echt geïnterviewd. Het betreft een oppervlak van 35 ha. die door zes personen wordt nagelopen. In dit gebied is ook een ijsvogelwand gemaakt. Verdere bijzonderheden zijn het roepen van bosuilen (man en vrouw), roepende kleine bonte specht en de nachtegaal.

Aad de Boer meldt dat SOVON met een nieuwe handleiding komt voor BMP plots. De belangrijkste verandering is dat er om het jaar kan worden geteld.

Remco Veelenturf

MEDEDELINGEN EN AGENDA:

- De voorjaarsvergadering in 2005 zal worden gehouden op donderdag 24 maart 2005.
- Kopij voor het voorjaarsnummer uiterlijk inleveren op 26 februari 2005.
- Sovondag: zaterdag 27 november 2004 in de Vereniging te Nijmegen.
- Jaarlijkse ganzenexcursie: zaterdag 8 januari 2005 om 9.00 uur NEC Numansdorp.

INHOUDSOPGAVE :

IV 11		IN VOGELVLUCHT no 11, oktober 2004				
IV 11- 1	Redactie	Ten geleide				
IV 11- 1	Ouweneel, G.L.	Vogelbescherming Nederland lanceert ook een 'Vogelvlucht'.	Melding			
IV 11- 1		Nog een 'In Vogelvlucht'	Melding			
IV 11- 2	Ouweneel, G.L.	Verrommeling van ons landschap nu als beleid.	Beschouwing	Hoeksche Waard		
IV 11- 3	Ouweneel, G.L.	Namen voor de nieuwe eilanden in het Ventjagersgaatje	Melding	Ventjagersgaatje		
IV 11- 4	Ouweneel, G.L.	Het succesverhaal van een Huiszwaluwkolonie	Verslag	Hoogezandse sluis	Huiszwaluw	
IV 11- 4	Verkerk, J.	Ooievaar bijna terug als broedvogel in de Hoeksche Waard	Verslag	Hoeksche Waard	Ooievaar	
IV 11- 5	Ouweneel, G.L.	Verleden en heden van Blauwe Reigers in de Hoeksche Waard	Geschiedenis	Hoeksche Waard	Blauwe Reiger	
IV 11- 7	Ouweneel, G.L.	Succesvol broedende Steltkluten in het Oude Land van Strijen	Melding	Oude Land van Strijen	Steltklut	
IV 11- 8	Ouweneel, G.L.	Arie Arassari	Verslag			
IV 11- 9	Verkerk, J.	Braakballen pluizen 2004	Onderzoek	Hoeksche Waard	Uilen	
IV 11- 10	Huijzers, G.	Broedvogels van de Korendijkse Slikken in 2003	Telling	Korendijkse Slikken	Broedvogels	
IV 11- 12	Barse, P. de, Benard, M.	Verslag vogeldag van 11 september 2004	Verslag	Hoeksche Waard		
IV 11- 15	Mollet, M.	Roofvogels in de Hoeksche Waard Oost 2004	Verslag	Hoeksche Waard Oost	Roofvogels	
IV 11- 17	Huijzers, G.	Delta-Brandjes met kleurringen	Oproep	Deltagebied	Brandgans	
IV 11- 18	Linden, A. van der	Wintertellingen in de Hoeksche Waard seizoen 2003-2004	Telling	Hoeksche Waard	Wintervogels	
IV 11- 26	Veelenturf, R.	Vergadering Vogelwerkgroep HWL. 25 maart 2004	Verslag			
IV 11- 27		Mededelingen en agenda				